

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Horsens lærde Skole

for Skoleaaret 1844—45

med

adskillige derved foranledigede

Bemærkninger.

Indbydelseskrift

til

den offentlige Examen 1845

af

B. Storm,

Overlærer.

Horsens.

Trykt hos H. C. Fogh.

Den vigtige endelige Afgjørelse af Skolens Skjæbne ved den paatænkte og begyndte almindelige Skole-Reform, som vi saa længe med angstelig Forventning have seet imøde, ligger vel endnu skjult for vore Dine; dog tør vi af Regjeringens, de høie Auctoriteters og de i denne Sag sammenkaldte sagkyndige Mænds Indsigt, Retfærdighed og Humanitet, understøttet af de vægtige, baade mundtlige og skriftlige, Forestillinger, der herfra ere gjorte i dette Anliggende, haabe et ikke alt for nedslaaende Udfald af denne Sag, der ei alene for vor Skoles nuværende Disciple, Lærere og disses Familier maa med Rette kaldes en Belfærd's-Sag, men endog for hele Byen og dens folkerige Omegn vil have vigtige og dybt indgribende Følger for hele Fremtiden, hvorfor den ogsaa her bestandig er bleven betragtet som Hvermands-Sag.

Endnu mere tør man haabe, at den hele tilsigtede Omdannelse af det lærde Skolevæsen maa blive til sandt Gavn for Folk og Stat, og til Videnskabelighedens Fremme i det Hele, saaledes at den i sine Frugter rigelig kan betale de store Opoffelser og Bekostninger, den maatte gjøre fornødne.

Det er min Pligt her at give Efterretninger om vor Skole i dette Skoleaar og en Oversigt over dens nuværende Tilstand, hvilken Forpligtelse jeg skal bestræbe mig for saa godt, Tid og Gvne tillader, at gjøre Fyldest. Hvor opfordrende Anledning gives, vil jeg indskyde mine Betænkninger, som, jeg dog ingenlunde tor vente, ville vinde almeen Interesse og Alles Bifald.

A. Lærerne og deres Fag.

Hermed er i dette Skoleaar ingen væsentlig Forandring skeet, og da denne Materie er f. A. udførlig behandlet, kunde jeg gjerne tillade mig at henvise dertil. Imidlertid vil jeg dog for deres Skyld, der ikke have Indbydelseskriftet for forrige Aar ved Haanden, her kortelig anføre Lærerne, efter deres Anciennetet, ligesom ogsaa deres Fag og Antal Skoletimer.

Siden Rector Møller's Dod (1de Febr. 1844) har, som bekendt, Rectoratet staaet vacant; den midlertidige Bestyrelse er overdraget til mig; den afdøde Rectors Lærefag og Timer ere fordeelte mellem Lærerne, som derfor have erholdt Timebetaling.

B. Storm (fra 22de Juli 1815 Adjunct, fra 15de Febr. 1835 Overlærer) er ene Lærer i Græsk, Tydsk og Skjønsskrift; har foruden de til Bestyrelsen hørende Forretninger 29 Skoletimer om Ugen.

C. A. Gh. Knudsen, theol. Cand. (fra 3die Oct. 1838 constit. Adj.), har Historie og Geographie

gjennem alle Classer, Naturhistorie i de 2 nederste (i andre læses den ikke), Dansk i næstøverste — i Alt 27 Timer.

G. F. B. Bendz, theol. Cand. (fra 2den Mai 1840 her constit. Adj., forhen, fra 18de Nov. 1837 til 14de Sept. 1839, Lærer ved Nyborg = Skole), har Religion (med N. T.), Mathematik (med praktisk Regning) og Fransk gennem hele Skolen (N. T. læses kun i øverste Klasse, Mathematik kun i de 2 øverste, praktisk Regning i de 2 nederste) — i Alt 29 Timer.

L. S. Bohr, theol. Cand. (fra 1ste Mai 1841 constit. Adj.), har Latin og Dansk i de 2 nederste Classer og Hebraisk i de 2 øverste — i Alt 29 Timer.

N. Levinson, philologisk Cand. (fra ²²Nov. 1842 constit. Adj.), har Latin med lat. Stil i de 2 øverste Classer og Dansk i øverste — i Alt 24 Timer.

Endvidere:

Gh. Münster, Nat. Ghir., praktiserende Læge, har (siden 1ste Oct. 1836) Underviisning i Sang — 3 Timer om Ugen.

L. L. Wiisbye, afskediget Underofficer, har (siden 11te Febr. 1843) Underviisningen i Gymnastik og Svømning — 4*) Timer om Ugen.

Naar Dansk undtages, som endnu (imod mit Princip og Ønske) er ligesom adspredt mellem 3 Lærere, er saaledes nu Latin det eneste Fag, der er deelt, hvilken Deling ikke alene, formedelst det store Antal Timer, der herpaa maa anvendes, er nødven-

*) 3 Indbydelseskrifter for f. N. faaer urigtig: 3 Timer.

dig, men ogsaa formedelst de høiere og lavere Classers forskjellige Arbejd, især i denne Læregjenstand, meget gavnlig. Uden Fornødenhed eller vægtige Grunde bør efter min Mening intet Fag splittes ad mellem flere Lærere, saalænge Fag=Fordelingen er overordnet Classer=Inddelingen; men hvor een Lærer ikke kan bestride et Fag gjennem hele Skolen, eller een Lærer finder sig bedre skikket for de høiere Classer, en anden for de lavere, bør unegtelig en dertil svarende Deling finde Sted.

II. Disciplene.

Ved Affattelsen af forrige Aars Skole=Efterretninger var Antallet i hele Skolen 22, af hvilke 7 i 4de Classer, 3 i 3die, 6 i 2den og 6 i 1ste Cl.

Af disse blev vel forrige Aar ingen her fra dimitteret til Universitetet, da den eneste Discipel, som det var paatænkt at dimittere f. A., ei alene havde den Lærers Stemme imod sig, som her især maatte komme i Betragtning, men ogsaa, ved en med ham anstilt Prøve, i adskillige Fag bestod saa ringe, at det for Skolens Værsyntes betænkeligt at lade ham, især som den Eneste herfra, fremstille sig til exam. artium. Derimod tillod jeg ham gjerne at reise til Kjøbenhavn, for der at forsøge paa anden Maade at blive dimitteret; og med den Kongelige Directions Bevilling, hvortil jeg med Fornøielse gav mit Samtykke, indstillede han sig til et tentamen i Roeskilde=Skole, og blev derfra, uden at komme her tilbage, dimitteret, og Student. Hans Characterer ved ex. art. vare: Lat., Relig., Geom., Arithm. og Lydsf. laud.;

danst Udarb., Græsk, Hist., Geogr. og Fransk h. ill.; lat. Stiil og Ebr. n. cont.; Hovedcharakter h. ill. *)

Ved Hoved-Examen's Slutning blev Discipel S. Dahl af 1ste Cl., skjøndt han havde bestaaet meget godt, og skulde været opflyttet i 2den Cl., udtagen til anden Bestemmelse. Imidlertid vare 3 nye Disciple ved samme Tid antagne: C. P. Ch. Schjørring og N. Ch. S. Th. Schou, der begge kom paa nederste Partie i 3die Cl., og J. M. Albeck, der fik Plads nederst i 1ste Cl., saa at Skolen nu havde 23 Disciple. Af de ældre Disciple blev J. S. Gurjel opflyttet i 4de Cl., F. Smith, G. Tetens, B. Storm og M. Roufing i 3die Cl., G. Christophersen (og, hvis han var bleven i Skolen, S. Dahl) i 2den Cl.

Allerede i 1ste Kvartal af dette Skoleaar udgik 2 Disciple, først J. M. Albeck, af Ulyst, og siden Ch. G. N. Mandix, af Mangel paa Nemme, og nu var her indtil Enden af 1ste Halvaar kun 21 Disciple; men der vare mod Slutningen af samme Halvaar, hvad man efter Omstændighederne neppe skulde ventet, anmeldte 6 nye Disciple, hvilke med den Kgl. Directions Tilladelse bleve efter Prøve antagne, de 4 i Slutningen af Marts, de 2, som hidtil havde været Disciple i Slagelse-Skole, og hvis Nakomst hertil var bleven forsinket, i Slutningen af April, nemlig: Morits Ch. Anthon paa nederste Partie i 3die

*) 3 Indbuddelsesfristet for iisior vare to af P. Rosenhals Charakterer ved ex. art. af Mangel paa paalidelige Efterretninger forveylede, hvilket herved rettes saaledes: for Religion h. ill. (ikke laud.), for Geographie laud. (ikke h. ill.).

Gl., Hugo R. Anthon paa nederste Partie i 2den Gl.; Vilh. S. Gurjel, Ant. A. Lindemann, Har. E. Petersen og K. Theodor Storm, alle 4 i 1ste Gl. Da de 3, der hidtil havde udgjort 1ste Gl., alle havde tydet Latin, og de 2 godt, den 3die nogenlunde, kunde følges med den hidtil Nederste i 2den Klasse, men de Nye i 1ste Klasse først skulde begynde paa Grammatikens Elementer, og altsaa ikke kunde følges med de Vidre i 1ste Gl., bleve alle Lærerne enige om, at lade de 3 hidtil værende 1ste Classes Disciple gaae over i 2den Klasse, og derimod de 4 Nye udgjøre 1ste Klasse. Skolen talte nu 27 Disciple.

I Anledning af den flerte Optagelse af nye Disciple udenfor den lovbestemte Tid maa jeg her forebygge en let muelig Misforstaaelse og yttre mig om Classernes Inddeling i Partier. Det er saa langt fra, at vi her skulde ansee det for rigtigt i Almindelighed at optage nye Disciple midt inde i Skoleaaret (at sige: naar man derved faaer flere Partier, end før, i en Klasse), at vi meget mere Intet hellere ønskede, end efter det nu med Rette hylbede Princip, saavidt muligt, at have kun eet Partie i hver Klasse, da det ikke vel er muligt paa een Gang at holde flere Partier saa opmærksomme og saa sysselsatte, som de paa Skolen altid burde være. Men dersom der skal kun være eet Partie i hver Klasse, maae ogsaa Classerne være eetaarige, medmindre man kun hvert 2det Aar vilde optage og opflytte Disciple, hvilket neppe Nogen finder billigt. Hvor man derimod, som her, har, og er nedt til at have, flereaarige Classer, bør der efter min usfravigelige Overbeviisning ogsaa i hver Klasse, i de fleste og vigtig-

ste Fag, være lige saa mange Partier, som der findes Nar i Classen; thi det synes dog ubilligt, at de, der nylig ere komne op i en Classe, skulde (f. Ex. i Latin og Græsk) forceres over Gyne, for at følges med dem, der have været et heelt, om ikke 2, Nar længere i Classen, eller de Eldre sinkes i deres Fremgang, for at faae de Yngre med; og ligeledes kan det neppe findes rigtigt, i systematiske Fag, og overalt hvor Ordenen er bunden, at lade de Nye springe over det, der efter sin Natur bør læres forst, for at følges med dem, der allerede have læst dette, og maae gaae videre. Hermed negtes dog ikke, at det jo i enkelte lette Fag og i Ting, der af de forskjellige Partier ofte ere læste, kan være rigtigt, at lade flere aarige Classer danne eet Partie, ligesom ogsaa enkelte Disciples ualmindelig gode eller ringe Forkundskaber, lette eller tunge Memme, kan giue billig Grund til, i eet eller flere Fag, at tage dem sammen med et Partie, hvortil de, efter deres Alder i Classen, ellers ikke høre. Inddelingen i Partier er overalt Noget af det, der fordrer den omhyggeligste Overveielse og falder vanskeligt at faae indrettet efter Dnske og Billighed, thi mangen Discipel, især naar han nylig er kommen i Skolen, passer hverken til det ene eller andet Partie, ei engang i de enkelte Fag, end siye i alle, og kun efterhaanden, ved Læreres og Disciples forenede Bestræbelser, lykkes det at faae dem, saa at siye, sammenlæste. Men hvor meget end enhver Lærer maa arbeide paa, at faae Disciplene samlede i saa Partier, bør dog den enkelte Discipels Gyne og Lærd aldrig tabes af Sigte.

Ikke længe efter nysnævnte Tilvært er atter M. C. Roussing af 3die Classe gaaet ud af Skolen, da der

baade manglede ham fornøden Understøttelse, og han alt for sildre var kommen i Skolen, eftersom han, paa nederste Partie i 3die Classe, allerede siden Foraaret havde fyldt 20 Aar, og, efter sin hidtil gjorte Fremgang, neppe før i sit 25de Aar vilde kunne blive Student. Skolen fik derved sit nuværende Discipel-Antal: 26, der for Diebliffet ere saaledes ordnede: *)

4de Classe (7):

De Øverste (2):

1. Viggo H. V. Bernth, Son af Justitsraad, Herredsfoged Bernth her i Byen.
2. Ludv. B. N. Kragballe, Son af Procurator Kragballe i Veile.

De Mellemste (4):

3. J. Laur. Ch. Holst, Son af Brandcapitain, Bogbinder Holst her i Byen.
4. Rudolph Helms, Son af Apotheker Helms her i Byen.
5. Carl G. Hansen, Son af Sognepræsten Hansen i Lundum i Boer-Herred.
6. J. F. G. Laur. Larsen, Son af Skoedermester Larsen, for nuværende Tid i Kjøbenhavn, forhen her i Byen, hvorfra han af Mangel paa Næring er flyttet.

*) De, der ere paa Partie sammen, omslyttes indbyrdes ved hvert Maanedsskifte efter deres Maanedescharakterer, saa at Ordene i ethvert Partie er foranderligt.

Den Nederste:

7. Jul. S. Gurjel, Søn af Kjøbmand S. Gurjel her i Byen.

3die Klasse (8):

De Øverste (2):

8. Niun M. Laurigen, Søn af Gaardeier Laurigen paa Sveigaard i Hads-Herred.
9. Sør. Ravn, Søn af Avlsforvalter Ravn paa Møggelkær.

De Nederste (6):

10. C. Pet. Gh. Schiorring, Søn af Sognepræsten Schiorring i Skanderborg.
11. Fred. E. G. Smith, Søn af Gaardeier Smith paa Sønderhaven i Vend-Syssel.
12. Mor. Gh. Anthou, Søn af Capitain, Soldinspæcteur Anthou her i Byen.
13. Gerh. Tetens, Søn af Sognepræsten Tetens her i Byen.
14. J. Bald. Storm, Søn af Overlæreren.
15. Alb. Gh. S. Th. Schou, Søn af Sognepræsten Schou i Ørting i Hads-Herred.

2den Klasse (7):

De Øverste (2):

16. Carl M. B. Holst, Broder til Nr. 3.
17. Theodor E. Asmusen, Søn af Glarmester E. Asmusen her i Byen.

De Nederste (5):*)

18. Eman. Christophersen, Søn af nu afdøde
Foermand Just Christophersen her i Byen.
19. Hugo R. Anthon, Broder til Nr. 12.
20. Hother E. S. Fogh, Søn af Bogtrykker Fogh
her i Byen.
21. Peter N. With, Søn af Justitsraad, Herredsfo-
ged With paa Stjernholm tæt herved.
22. N. Axel H. Schmidth, Søn af afdøde Magist.
Schmidth, Sognepræst til Nstred i Hattings-
Herred.

1ste Klasse (4):

23. Ant. N. Lindemann, Søn af Overbetjent Linde-
mann her i Byen.
24. Har. E. Petersen, Søn af Kirkesanger og Sko-
lelærer Petersen i Klakring i Bjerge-Herred.
25. K. Theodor Storm, Broder til Nr. 14.
26. Vilh. S. Gurjel, Broder til Nr. 7.

Det forekommer mig, at der i Skole-Efterretningerne ogsaa burde meddeles Charakterliste for det foregaaende Mars Hoved-Examen, og med Hen-
syn til de sidste Indkomne vel ogsaa for indværende Mars Halvaars-Examen; men da jeg ikke veed, at dette er skeet fra andre Skoler, vil det vel ikke her-
fra savnes. Dog finder jeg det passende, at anse-
re, hvilke Disciple der ved begge examina have staaet

*) følges ikke alle ad i alle Læregienstande, da de ikke have været lige længe i Klassen.

flg bedst i hver Klasse. Ved Hoved-Examen: E. Holst af 4de Cl., J. Curjel af 3die, F. Smith og B. Storm af 2den, G. Christophersen, S. Dahl og P. With af 1ste, hvilke alle havde laud. til Hovedcharacter, dog saaledes, at F. Smith og G. Christophersen stode sig bedst. Ved Halvaars-Examen: E. Holst af 4de Cl., P. Schjørring af 3die Cl., N. Schmidt af 1ste Cl., hvilke fik laud. til Hovedcharacter, men allerbedst stod sig P. Schjørring.

Til Efteraaret staae de 2 overste Disciple, B. Bernth og E. Kragballe, saa at sige, for Tour til at blive dimitterede. Om de ved Afgangstiden ville findes dygtige og værdige dertil, kan naturligvis endnu ikke med Visshed forudsiges, da det ei alene vil berøe paa deres hidtil udviste Flid og Fremgang, men ogsaa paa, hvor omhyggelig og samvittighedsfuldt de anvende den Tid, som de, siden den foreløbige Dimittend-Prøve, endnu have tilbage.

Af nye Disciple til næste Skoleaar ere for længere Tid siden 2 anmeldte; men flere ventes, især hvis der maatte, hvilket vi haabe, snart sikkert vor Skole en bedre Skjæbne, end der har været den tiltænt.

III. Hvad der er læst, eller til Examen ventes læst. *)

1. Latin.

4de Klasse (uuder Levinus).

A. 1. B. Bernth: af Livius: 3die, 4de og 5te Bog;

*) For Kortheds Skyld betegnes Partierne i Classerne ved A,

af Cæsar: 1ste, 2den og 3die Bog af Gal-
ler-Krigen;

af Cicero: Talerne mod Catilina, den for
det Maniliske Lovforslag og den for Liga-
rius;

hans Bøger om Pligterne;

af Horatius: 1ste og 2den Bog af Oderne,
Brevene og ars poët.;

af Virgilius: 1ste og 2den Bog af Æneiden;

af Juvenal: 1ste, 3die, 4de, 8de, 10de, 14de
Sat.;

af Madvig's Grammatik: Formlæren, de 2
første Afsnit af Syntaxis, Metriken og No-
get af Tillæget om Conjunctioner;

Romerske Oldsager i sidste Aar efter Boisen;

Mythologie (kun sidste Aar) efter Hyyphof's
Udtog af Ramlers Myth.;

2. E. Kragballe har af Cæsar kun 1ste og 2den
Bog; af Cicero har han istedetfor Talerne
mod Catilina: Taleren for Roscius og
den for Deiotarus; for Resten det
Samme, som B. Bernth.

- B. og C. af Livius: 3die Bog;
af Cicero: 3die Bog om Pligterne;
af Horatius: 1ste og 2den Bog af Oderne;
af Virgilius: 1ste og 2den Bog af Æneiden;
af Juvenal: 1ste, 3die, 4de og 8de Sat.;

B, C, hele Classen ved h. El. og samme Bog ved s. B. De
øvrige Forkøttelser vilke let forstaaes.

B. og C. af Madvig's Grammat. det Samme, som Bernth;

af Boissens Antiqu. ES. 1—102;

af Hyyhofs Mythol. ES. 1—82.

Lat. Stil har hele Classen havt 3 Gange om Ugen, eller (hver 6te Gang) Oversætt. af Lat.

3die Klasse (under Levinson).

A. og B. af Livius: 4de Bog;

af Cicero: Talen for det Maniliske Lovforslag og den for Ligarius;

af Madvig's Grammat. §§ 27—79 og de 2 første Afsnit af Syntax. (Det Meste af det Smaafilebe forbigaact).

M. Anthon: *)

af Cæsar: 2den Bog af Galler-Krigen,

af Cicero: det Samme, som A. og B.;

af Madvig's Gramm. §§ 27—79, 387—429, 318—386.

Lat. Stil har hele Classen havt 3 Gange om Ugen eller engang imellem Oversætt. fra Latin, som oftest een Gang om Ugen mundtlig, ex tempore, een af disse Dvælses.

Mundtlig Extemporalstil holder jeg for særdeles gavnlig; ja for Begyndere burde den mundtlige Dvælses vist fortrinlig (om ikke alene) anvendes, og selv skriftlige Stile gjøres under Lærerens Opføgt og Veiledning, thi faa Begyndere have Læneflid og

*) Kom i Skolen 1ste Mal, og var næsten hele Mai 1899, hvilket ogsaa i det Følgende bedes erindret.

Ekjensomhed nok til at hjælpe sig selv, eller engang at bruge Ordbogen rigtig, og ved at skrive Stilene hjemme søge derfor de Fleste paa een eller anden Maade at gjøre sig Arbeidet lettere, hvorved de ofte lære Lidet eller Intet.

2den Klasse (under Vohr).

- A. af Cæsar: 1ste, 2den, 3die Bog af Galler-Krigen;
af Cornel. Nep. de 23 første Levnetsbeskriv.;
af Madvigs Gramm.: Voiningslæren og 1ste Af-
snit af Syntax. (uden Anmærkn.);

- B. G. Christophersen (Hele Skoleaaret):
af Cornel. Nep. 1ste—13de, samt 22de og 23de
Levnetsbeskriv.

De 3 sidst Opflyttede:

af f. B. 9de—13de, samt 22de og 23de Levnets-
netsbeskriv. (sidste Halvaar);

af Borgens Læseb. SS. 67—94 (første Halvaar).

Hele Partiet: af Madvigs Gramm.: Voi-
ningslæren uden Anmærkn.

H. Anthon: *)

af Cornel. Nep. det Samme, som B.

af Madvigs Gramm. §§ 48—140.

1ste Klasse (under Vohr).

De, der ved Skoleaarets Begyndelse udgjorde 1ste Cl.
ere, som sagt, ved Halvaars-Examen, flyttede op i 2den.

*) kun siden 1ste Mai, ligesom Broderen, været i Skolen.

- De Øvrige have kun i sidste Halvbaar været i Skolen og i den Tid læst:

af Madvig's Gramm. §§ 23—92;

af Borgens Læseb. §§. 1—25.

Det maa vel i Regelen ansees for bagvendt at tyde Latin og Græsk, førend det Vigtigste af Grammatiken er lært; men en saadan Læsebog, som Borgens, kan vist Ingen have Noget imod at bruge jævnsides med Grammatiken, da den foruden sine andre Fortrin, ingensteds forudsætter mere Grammatik, end der er læst, og følger dennes Orden, saa at den overalt tjener til Indøvelse af hvad der nys er lært af Grammatiken og til at samle Glosses-Forraad.

2. Græsk

(under Storm).

4de Klasse.

- A. af Herodotus 1ste og 3die Bog (E. Kragballe 1ste, 2den og 3die Bog);
 hele Apollodorus;
 af Xenophon: hele Ἀπομνημονεύμ.;
 af Homerus: de første 4 Sange af Iliaden;
 af gr. Oldsager: Hundrups Udtog af Schaafs;
 af gr. Grammatik: Langes (3die Udg.) heft;
- B. af Herodotus 2den Bog;
 af Xenophon: 2den Bog af Ἀπομνημ.;
 af Homerus: de første 4 Sange af Iliaden;
 af Hundrups Oldsager §§ 114—158;
 af Langes Gramm. §§. 156—178 og 199—276.

- C. af Herodotus: 3die Bog;
 af Xenophon: 2den Bog af Ἀπομνημ.;
 af Homerus: 1ste Sang af Iliaden;
 af Hundrup's Oldsager §§ 1—69;
 af Langes Gramm. det Samme, som B.

3die Klasse.

- A. af Herodotus: GG. 107—216 af 1ste Bog;
 af Xenophon: 2den Bog af Ἀπομνημ.;
 af Homerus: VB. 1—100 af Iliadens 1ste
 Sang.
 B. af Xenophon: det Samme som de Øverste;
 af Herodotus: GG. 1—25 af 1ste Bog;
 A. og B. af Langes Gramm.: ES. 1—141 (de Nederste
 ikke det Episke).

M. Anthon:

- af Herodotus GG. 107—143 af 1ste Bog;
 af Homerus: VB. 351—367 af Iliadens 16de
 Sang;
 af Langes Gramm.: ES. 92—141 og udtogs-
 viis ES. 1—91.

2den Klasse.

- A. af Bergs Læse b.: Græsk til Dansk og nogle Styk-
 ker Dansk til Græsk;
 af Bergs Formlære Alt.
 B. G. Christophersen (fra 1ste Oct.):
 af Bergs Formlære: ES. 1—85;
 De 3 fra 1ste Apr. og, om mueligt, H. Anthon;
 af Bergs Formlære: ES. 1—43.
 1ste Klasse læser ikke Græsk.

3. Ebraisk (under Bohr).

4de Klasse.

- A. hele Genesis, undtagen hvad der ikke skal læses;
hele Lindbergs mindre Gramm. med Anmærkn.
og tilhørende Tabeller.
- B. af Genesis CC. 26—50;
hele Lindbergs mindre Gramm.
- C. af Genesis CC. 9—33;
af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—30.

3die Klasse.

- A. af Genesis CC. 3—12;
af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—30 med til-
hørende Tab., men uden Anm.
- B. af Genesis CC. 1—3;
af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—8, 11—20,
22—28 med tilhør. Tab., men uden Anm.
- M. Anthon: af Lindbergs mindre Gramm. §§ 1—8
samt § 12 med Tab. over de regelrette Verber.
Ebraisk læses naturligtvis ikke før i 3die Klasse.

4. Dansk.

4de Klasse (under Levinssen).

- H. Gl. af Flors Læseb. udvalgte Stykker.
Af danske Udarbejdelser er i første Halvaar
skreven een om Maanedene, i sidste een om
Ugen.

3die Klasse (under Knudsen.)

H. Gl. af Flors Læsebog ES. 44—80, 137—162,
306—333, 337—348;

af Ventziens Gramm. Alt.

Af danske Udarb. er skreven een om Ugen.

M. Anthou: af Flors Læseb. 148—162;

af Ventziens Gramm. Forklæren.

2den Klasse (under Bohr).

H. Gl. af Flors Læsebog ES. 81—133, 182—190,
288—306, 323—381;

af Ventziens Gramm. Alt.

I danske Udarb. er een Gang om Ugen given
Ovelse.

H. Anthou: af Flors Læseb. ES. 351—373;

af Ventziens Gramm. (4de Udg.) ES.
103—128.

1ste Klasse (under Bohr).

H. Gl. af Flors Læseb. ES. 362—389;

af P. Hjorts Gramm. ES. 1—32.

I Rettskrivning er 2 Gange om Ugen given
Ovelse.

Jeg tillader mig her at fremsætte mine Tanker om den første Underviisning i Modersmaalet, forudsat, hvad vel herefter med Rette vil blive almindelig Vedtægt, at Modersmaalet er det Sprog, hvis Grammatik først læres. Allerførst synes Discipelen at maatte lære (om han ikke kan det) at læse godt op, ei alene færdig og tydelig, men ogsaa behagelig, hvorved Målet og Dialekten maa cul-

tiveres, og alle stemme Bæner og Feil i Organet (i. Ex. Mumsen, Snovlen, Hvæsen, Læspen, Haffen, Stammen, Dræven) aflægges eller dog, saavidt muligt, rettes; tages dette ikke itide og alvorlig, er der siden ingen Udkomme dermed. Dernæst maa der arbeides især paa, hvad der endnu er vigtigere: at læse med Forstand og Interesse, saa at Intet forbigaaes uden at forstaaes og bemærkes, hvortil passende Stykker af Læsebogen maae vælges. Derefter synes Retsskrivning at være det, der først trænges til; men saalænge endnu slet ingen Sproglære er lært, og den fornødne Skrivefærdighed ikke er opnaaet, burde man, efter min Mening, indskrænke sig til Bogstavering uden at skrive; deels ved at lade Discipelen indprænte sig, hvorledes hvert Ord i et foresat correct Stykke er bogstaveret, deels ved at lade ham opsoge Feilene i et forelagt feilfuldt Stykke. Men saasnart disse nødvendige Forberedelser tillade det, burde man nu begynde tillige at meddele Disciplenene de uundværligste Begreber af almindelig Grammatik, og det ei alene af Formlæren, men ogsaa af Syntaxis, hvorved med det Samme det Vigtigste af dansk Sproglære, ligesom til Exempel og Oplysning, maatte meddeles, men efter min Mening alt dette alene mundtlig, i al Korthed og med let Oversigt. Herpaa maatte man, troer jeg, begynde ret egentlig at tyde Dansk, dog heri naturligtviis gaae gradviis frem, og ikke fordre Meer, end de grammaticalske Forkundskaber gjorde mueligt, saa at man f. Ex. begynde med at kjende Ordclasserne, og endnu tog alle Slags Partikler sammen i een Klasse, siden ogsaa lærte at kjende Forskiel paa de forskjellige Slags Partikler, at finde Rede i Pe-

rioder, saa at hver Sætning kunde tages ud og samles for sig, og dens Forhold til de andre Sætninger angives, og især Subject og Object findes, det egentlige Object kendes fra Hensynsgjenstanden og Prædicatet, og tillige Betydningen og Brugen af hver Flexionsform i Almindelighed: (af Casus, Numerus, Genus, Gradus, Person, Tid, Modus, Form) indsees, ved efterhaanden, som den grammaticalske Forkundskab og Fremgang tillod det, at fordre Analyse af de enkelte Ord, saa at man tilsidst fordrede ethvert Ord, der i Lectien opgaves af Læreren, fuldstændig og ordentlig, noiagtig og færdig analyseret. Men inden man kom saa vidt, vilde det være fornødent at lære en god, men kort, dansk Formlære, indtil Fasthed og Færdighed i Paradigmerne, udenad. Om Metboden i den øvrige Underviisning i Modersmaalet synes man mere enig.

Diemebet og Nytten af denne strengt udførte grammaticalske Methode, og især af den for mangen Lærer maastee ledsommelige Analyse af Dansk, er ei alene at lære Modersmaalet selv grundig, men ogsaa herved at lægge en fast Grundvold, hvorpaa alt videre Sprogstudium, (der udgjør den vigtigste Deel af Skole-Underviisningen) og ikke mindst Kundskab i Latinen, beqvemt kan bygges, istedetfor den, især i gamle Dage brugelige, bagvendte Maneer, at tage Latinen til Grundvold, endog for Modersmaalet. At det falder saa haardt for de fleste Drengene at lære de døde Sprog, og især at gjøre latinsk Stil, kommer vist for en stor Deel deraf, at de ikke først have lært deres Modersmaal tilgavn. Sverledes skulde de nemlig kunne rigtig give paa Latin, hvad de ikke i den danske Text kunne analysere og finde syntaktisk

Rede i? naar de ikke d eri kjende og ved tilstrækkelig
 Dvølse have faaet Opmærksomhed for og Færdighed i at
 finde, i enhver Sætning, Subject og Object, Prædicat og
 Hensynsgjenstand, og ved ethvert Ord, hvad Flexionsform
 det staaer i, og den syntaktiske Grund dertil? Alt dette
 maa først i Dansk bringes til Lethed og Færdighed. Men
 ogsaa den høiere Grad af Indsigt i Modersmaalet kan
 ingenlunde undværes for den, der skal lære andre Sprog,
 og navnlig at gjøre latinsk Stil. Hvorledes skulde
 nemlig Disciplene kunne oversætte rigtig paa Latin,
 saalænge de ikke have bedre Begreb om Dansk, end at
 de troe, ethvert dansk Ord eller endog alle Ord, der i
 Dansk er eens i Form, have kun een Bemærkelse, og at
 der i Latinen til hvert dansk Ord gives eet eller flere
 tilsvarende Ord, som man i dertil forfærdigede
 Register kan kaste op og bruge isfæng? (thi dette er ei
 alene de allerførste Begynderes og de Genfoldiges
 desperate Fordom, men i Praxis holder det haardt at
 bringe selv de Vldre og Velbegavede til klogere
 Begreber). Hvorledes skulde de vogte sig for Danismer,
 naar de ikke rigtig vide, hvad Dansk er, og kjende lige
 saa lidet til, hvad der i Modersmaalet, som hvad der i
 Latinen, er Idiotismer og eiendommelige Bendinger?
 Vistnok gives der for Læreren i Latin ofte Leilighed
 til at gjøre opmærksom paa Sigt, og enhver brav Lærer
 i Latin vil benytte saadan Leilighed; men ham tilkommer
 det dog ikke, som Lærer i Latin, at undervise i Dansk;
 og mangler hos Disciplen Kundskaben i Dansk, da vil
 Læreren enten bygge, som i den tomme Luft, og spille
 sin Underviisning, eller idelig sinkes umaadelig ved
 først at bibringe Disciplene den manglende Grundvold i
 Modersmaalet.

Jeg troer derfor, det er en herlig Sag, at have Dansk og Latin i de nederste Classer samlede under een grundig og i begge Sprog dygtig Lærer, der da saavel ved Latin, som ved Dansk, kan og vil varetage ogsaa det andet Sprogs Lærv, da han i begge Tilfælde arbejder paa eensgang for to af sine egne Fag, for det ene middelbart, for det andet umiddelbart, og altsaa desto bedre kan og hellere vil benytte mangfoldige Leiligheder til at sammenligne begge Sprogene, gjøre opmærksom paa deres Egenheder, deres Forskiel og Overensstemmelse, og saaledes gavne sine Disciple dobbelt, og i begge disse sine Fag udrette det Dobbelte, ja, mere middelbart, endog gavne Sprogstudiet i Almindelighed usigelig, idet han vænner Disciplene til altid at sammenligne det fremmede Sprog med Modersmaalet og bygge Alt derpaa, som paa en fast og vel bekiendt Grundvold.

5. Tydsk

(under Storm).

4de Klasse.

- A. Dimittenderne kunne lade sig prøve i en før ulæst, ikke vanskelig tydsk prosaisk Bog. De have læst: af Hjorts Læseb.: W. Bernth Alt, E. Kragballe det Beste;
af Schiller: Wilh. Tell;
af Hjorts Gramm. Alt undtagen Tillægene.
- B. af Hjorts Læseb. (1ste Udg.) §§. 522—644;
af Hjorts Gramm. §§ 161—774;
- C. af Hjorts Læseb. §§. 125—181, 268—354;
af Hjorts Gramm. det Samme, som B.

3die Klasse.

- A. af Hjorts Læseb. SS. 125—221;
af Hjorts Gram. SS. 1—100.
- B. af Hjorts Læseb. SS. 1—91;
af Hjorts Gram. det Samme, som A.
- M. Anthou: af Hjorts Læseb. SS. 54—91;
af Hjorts Gram. SS. 69—100.

2den Klasse.

- A. af Bresemanns Læseb. SS. 53—94 og 219—249;
af Hjorts Gram. f. de første Begynd.: Alt.
- B. af Bresemanns Læseb. SS. 94—124 og 219—249;
af Gram. det Samme, som A.
- S. Anthou: af Bresemanns Læseb. SS. 219—249;
af Hjorts Gram. SS. 1—38.

1ste Klasse.

- af Bresemanns Læseb. SS. 23—52.
S. Petersen *) af f. B. SS. 1—22.
af Hjorts Gram. f. de første Begynd. SS. 1—19.

6. Fransk
(under Bending).

4de Klasse.

- A. Dimittenderne kunne lade sig prøve i en ikke før læst fransk prosaisk Bog. De have læst:

*) Han havde ikke læst, og neppe hørt, et tydsk Ord før han kom i Skolen (1ste April), medens de Andre dog havde lært noget Tydsk før. Det Samme gjelder om Fransk.

- af Vorrings études littéraires det Meste;
af Deichmanns Gramm. Alt.
- B. af Vorrings étud. litt. *ES.* 156—187, 212—235,
253—296, 349—381;
af Deichmanns Gramm. Formlæren og det Vigtigste af Syntaxis.

3die Klasse.

- A. og B. af Vorrings étud. litt. *ES.* 1—12 og 141—175;
af Deichmanns Gramm. Formlæren.
- M. Anthon: af Vorrings étud. litt. *ES.* 156—175;
af Deichmanns Gramm. Pronominer, Talord og Verber.

2den Klasse.

- C. Holst: af Vorrings Abc instructif *ES.* 87—105
og 121—133;
af den vedføiede Gramm. hele Formlæren.
- A. af Abc instruct. *ES.* 27—51 og 121—133;
af den vedføiede Gramm. forfra til de uregelrette Verb. af 3die Cl.
- B. af Abc. instruct. *ES.* 82—100 og 121—133;
af den vedf. Gramm. forfra til de uregelrette Verb. af 1ste Cl.
- D. Anthon: af Abc. instruct. *ES.* 1—10;
af d. vedf. Gramm. Artik., Subst., Adj. og avoir.

- 1ste Klasse (siden 1ste April):
af Vorrings Abc. instruct. *ES.* 56—67;

af den vedseiede Gramm.: orthogr. Teg, Artikelen, Hjelp-
peverbene.

H. Petersen kun af Læsebogen selv ES. 1—10.

7. Religion og N. L.

(under Bændz).

4de Klasse.

- A. hele Fogtmanns Læreb.;
hele Herslebs større Bibelhistorie;
af N. L. Matthæi og Johannis Evangelier
Grundtexten.
- B. af Fogtmanns Læreb. §§ 1—74 og 105—156;
af Herslebs større Bibelhist. ES. 1—124.
- C. af Fogtmanns Læreb. §§ 70—105;
af Ralkars Bibelhist. ES. 103—187.

3die Klasse.

- A. af Fogtmanns Læreb. §§ 58—105;
af Ralkars Bibelhist. ES. 103—187.
- B. af Læreb. det Samme, som A;
af Herslebs større Bibelhist. ES. 1—92.
- M. Anthon: af Læreb. §§ 1—10 og 85—97;
af Bibelhist. det Samme, som B.

2den Klasse.

- A. af Valles Læreb. de 3 første Capitl. og af 4de Cap.
de 7 første Paragr.;
af Stochholms og Daugaards Bibelhist. ES.
51—111.
- B. af Valles Læreb. 1ste, 2det og 8de Cap.;
af Stochh. og Daug. Bibelhist. ES. 51—96.

H. Anthou: af Valles Læreb. 8de Cap.;
af Herslebs større Bibelhist. (1ste Udg.)
SS. 173—267.

1ste Klasse.

H. Gl. *) af Valles Læreb. 3die Cap. og af 4de Cap.
de 6 første Paragr.
H. Petersen: af Herslebs større Bibelhist. SS.
1—43.
N. Lindemann og Th. Storm: af Etogh. og Daug.
Bibelhist. SS. 1—34.
B. Curjel: af s. B. SS. 1—70.

8. Historie (under Knudsen).

4de Klasse.

A. af Estrups Verdenshist. den gamle Hist. og den
nyere indtil 1660;
af Koesfods: den sildigere Tid (efter 1660).
B. og C. af Estrups Verdenshist. SS. 209—399.

3die Klasse.

A. og B. af s. B. 94—209;
M. Anthou: af s. B. SS. 179—209.

2den Klasse.

A. af Koesfods fragm. Hist. SS. 233—258;

*) B. Curjel læser (som Mosais) ikke den christelige Troes-
lære.

af Suhms Udtog af Danm. Hist. ved Verlauf SS
1—144, undtagen Cultur og Statsforfatning.

B. af Koesvolds fragm. Hist. SS. 233—258 og 1—75

H. Anthon: af f. B. SS. 1—75.

1ste Klasse.

H. Gl. af f. B. SS. 1—54.

9. Geographie

(under Knudsen).

4de Klasse.

A. Ingerslevs større Lærebog heel.

B. og C. af f. B. SS. 46—255.

3die Klasse.

A. og B. af f. B. SS. 46—128, 165—173 og 188—204.

M. Anthon: af f. B. Norge, Sverrig, Frankrig.

2den Klasse.

A. af f. B. SS. 46—88, 165—173 og 341—382.

B. af Ingerslevs mindre Læreb. SS. 32—95.

H. Anthon: af f. B. SS. 70—95.

1ste Klasse.

H. Gl. af f. B. SS. 82—109 (Asien).

10. Naturhistorie

(under Knudsen).

2den Klasse.

A. af Funks ved Nielsen: Fuglene, Amphibierne,
Fisken og af Insecterne til de tovingede.

B. af f. B. §§. 126—172.

H. Anthon: af f. B. §§. 157—172.

1ste Klasse.

H. Cl. af f. B. §§. 1—39.

11. Geometrie

(under Bændz).

4de Klasse.

A. af Ursins Geom. hvad der fordres til exam. art.

B. af f. B. §§ 100—154.

C. af f. B. §§ 50—100.

3die Klasse.

S. Ravn: af f. B. §§ 1—100.

De Øvrige: af f. B. §§ 1—55.

De 2 nederste Classer lære ikke Geom.

12. Arithmetik

(under Bændz).

4de Klasse.

A. af Ursins Arithm. hvad der fordres til exam. art.

B. af f. B. §§ 55—100 samt Læren om Potenser og Rodstørrelser.

C. af Bergs Arithm.: Decimalbrok, Bogstavregning, Forhold og Proportioner.

3die Klasse.

A. af f. B. Decimalbrok og Bogstavregning (S. Ravn tillige Forhold og Proportioner).

B. af f. B. de 4 første Capitler.

2den Klasse

har alene praktisk Regning efter Ursins Regnebog, men med meget ulige Fremgang, der ikke retter sig efter deres Plads.

1ste Klasse

ligeledes.

13. Skjønsskrift

(under Storm).

Det vilde heri være for vidtloftigt og mindre magtpaaliggende at angive de Enkeltes Fremgang.

Ihvorvel Skjønsskrift synes at være en uvæsentlig Læregjenstand og meer en legemlig Færdighed, spores dog derved ikke mindre, end ved de meest aandelige Læregjenstande, stor Forskjel i Naturanlæg, og det er vist ikke alene Behændighed, hertil udfordres, men, fuldt saa meget, Diemaal og Skjønhedsfands, og ligesom det er nødvendigt at have Færdighed i at skrive, og anbefalende at skrive en smuk Haand, saa mener jeg ogsaa, at en god Anviisning heri, ligesom vel endnu meer i Tegnekunsten, er en nødvendig Deel af den æsthetiske Dannelse, og bør, som saadan, ingenlunde ringesættes.

Det er uden tvivl urigtigt, at 4de Klasse i vore Skoler slet ingen Øvelse har i Skjønsskrift, da der ventelig i de fleste Skoler baade gives Disciple i denne Klasse, der endnu ikke have lært at skrive læselig og taalelig godt, og endog de, der have lært at skrive meget godt, ja udmærket godt, forend de kom der, her gaar umaadelig tilbage i Kalligraphie, fordi de i denne Klasse kun blive øvede og øve sig

selv i Hurtig skrivning, d. e. i K a k o g r a p h i e, saa at ved Enden af deres Skolegang skriver Jugen correct og smukt, de Fleste næsten ulæselig, og Somme tillige modbydelig slet. Det nytter lidet at advare Discipleue derimod, saalænge de i øverste Classe aldeles ingen Øvelse have deri, ingen opmuntrende eller affkrækkende Character faae derfor, og saalænge ikke ethvert skriftligt Arbeid af dem, naar det ikke er i det mindste læseligt og i Forhold til Disciplenes Gvne tækkelig skrevet, uden Skaansel tilbagevistes til Reenskrift, og saalænge der fordres, at de skulle skrive Mere og hurtigere, end at de kunne faae Tid til at stille sig anstændig derved.

14. Sang

(under Månster).

Ogsaa heri er det ikke vel mueligt at detaillere Fremgangen. Discipleue ere inddeepte efter deres Stemmer. Til hver ny Melodie, der indøves, tages først hver Stemme for sig, og siden tages de sammen til firestemmig Sang.

Ihvor høit jeg end vurderer denne Green af den æsthetiske Dannelse, har jeg dog fundet rigtigt at fritage de Disciple, der aldeles intet Gehør have, fra denne Læregjenstand, thi for Somme synes det virkelig lige saa umueligt at lære at synge, som for den Blindfødte at blive en god Maler. En Hindring i Fremgangen i denne Læregjenstand er det ubestvigel, at Skolen er mindre talrig, saa at fleerstemmig Sang ikke ret kan faae alle Stemmer godt besatte, og at der blandt saa Faa heller ikke findes Mange med fortrinligt Anlæg, der ved Kappelyst kunne drage

de Andre med sig, hvilket da ogsaa i alle andre Læregjenstande er en ufordeelagtig Omstændighed, som lidet talrige Skoler lide under, og som neppe opveies ved den større Opmærksomhed, der kan anvendes paa de Faa, man har at undervise.

15. Gymnastik og Svømning (under Visbøye).

Fra disse til den legemlige Udvikling og til Sundhedens Vedligeholdelse især for Studerende saa fornødne og velgjørende Øvelser, som den nyere Pædagogik med Rette har indført, fritages kun de, der efter Løge-Attest ikke kunne taale dem. Disciplene ere heri inddeelte i 2 adskilte Partier: de 2 øverste og de 2 nederste Classer, som hver have 2 Timers ugentlig Underviisning i Gymnastik, og, naar Temperaturen tillader det, i Svømning.

IV. Læseplan,

med Oversigt af Time-Untallet til hver Læregjenstand saavel i hver Klasse som i det Hele.

Den Forstyrrelse, som Forandring i Læseplan medfører, og den Tid og Møie det koster at forfatte en ny Læseplan, der tilfredsstiller alle Fordringer, har (især da jeg ingen Fornødenhed saae deri, og ikke nærrede Haab om at faae en ny saa godt eller endog bedre indrøttet end den for forrige Sommer og Vinter vedtagne) gjort mig lidet tilbøielig til at foretage nogen væsentlig Forandring deri, saa meget mere, som den Kongelige Direction har tilskjendegivet mig, at det fandtes rigtigt, hvad der vistnok var ønskeligt, at der ingen Dag, Sang og Gymnastik medregnede, toges meer end 7 Timer til Underviisnings- og Skoletid, med hvilket Antal Timer vi til de høiere Classer ikke see os istand til at kunne behjælpe os, uden at maatte tage Loverdag-Eftermiddag med, som hidtil, maaskee saa længe Skolen har staaet, og vel ei urigtigen, her har været fri istedetfor den ellers tilladte frie Eftermiddag i hver Maaned.

a) Læseplan for Skoleaaret 1844—45.

Time.	Cl.	Mandag.	Tirsdag.	Onsdag.	Torsdag.	Fredag.	Løverdag.
9-10.	IV.	Lat.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk (Gr. og Oldf.)
	III.	Hist.	Lat.	Lat.	Lat.	Lat.	Gr.
	H.	Lat.	Lat.	Hist.	Lat.	Lat.	Fransk.
	I.	Relig. †	Geogr.	Lat.	Geogr.	Naturhist.	Hist.
10-11.	IV.	Hist.	Lat.	Lat.	Dansk.	Lat.	N. T.
	III.	Lat.	Græsk. †	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk (Gr.)
	H.	Relig.	Geogr.	Lat.	Geogr.	Hist.	Naturhist.
	I.	Lat.	Lat.	Relig.	Lat.	Lat.	Lat.
11-12.	IV.	Lat.	Dansk.	Mathem.	Lat.	Lat.	Lat. (Stil).
	III.	Fransk.	Fransk.	Lat. (Stil).	Gr.	Mathem.	Relig.
	H.	Lat.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Græsk.	Tydsf.
	I.	Naturhist.	Lat.	Dansk.	Fransk.	Dansk.	Dansk.
12-1.		Sang.	"	Sang.	ε "	Sang.	Gymnastik for IV. og III.

2-3.	IV. Mathem. III. Tydsk. II. Dansk. I. Hist.	Geogr. Tydsk. Lat. (Stil). Regning.	Geogr. Skrift. Lat. Regning.	Ebr. Lat. Franssk. Skrift.	Mathem. Hist. (Skrift.)	"	
3-4.	IV. Ebr. III. Mathem. II. Hist. I. Skrift.	Hist. Relig. (Skrift.)	Tydsk. Mathem. Dansk. Hist.	Lat. Tydsk (Gr.) Lat. Regning.	Tydsk. Dansk. Relig. Lat.	"	
4-5.	IV. Tydsk (Gr.) III. Geogr. II. Regning. I. Lat.	Lat. (Stil). Dansk. Regning. Tydsk.	Relig. Hist. Tydsk. Lat.	Lat. (Stil). Franssk. <small>N.*) Naturhist.</small> <small>S.*) Lat. (St.)</small> <small>N.*) Dansk.</small> <small>S.*) Naturhist.</small>	Hist. Lat. (Stil). Regning. Tydsk.	"	
*3	5-6.	IV. Relig. III. Lat. (Stil). II. { I. } "	Franssk. Lat. Gymnast.	Lat. Dansk. "	Franssk. Geogr. Gymnast.	(Gymnast.) "	"

*) N. betyder i Vinter-Halvaaret, S. i Sommer-Halvaaret.

b) Time-Amtal f. A.

Cl.	Lat. og l. Stil.	Græst.	Ebr.	Dansk	Lybst.	Frans	Relig. og N. L.	Hist.	Geogr.	Na- turh.	Math. eller Reg.*	Skrift	Sang.	Gymn	i alle Fag for Discipline	
IV.	9 + 3	5	2	2	3	2	2 + 1	3	2	"	3	"	}	}	42	
III.	7 + 3	5	2	3	3	3	2	3	2	"	3	1			2	42
II.	B. 7 + 2 S. 8 + 2	4	"	2	2	2	2	3	2	B. 2 S. 1	3	}			}	38
I.	10	"	"	B. 4 S. 3	2	1	2	3	2	B. 2 S. 3	3					2**
i alle Fag for Lærerne.	B. 41 S. 42	14	4	B. 11 S. 10	10	8	9	12	8	4	12	5	3	4	S. 145. D. 160.	

*) I de øverste Cl. alternativt Geom. og Arithm., i de 2 nederste ifkun praktisk Regning.

**) 2den Cl. er i begge sine Skrivetimer famlet med 1ste, men 1ste har desuden 2 Timer alene, i Alt 4.

Det er uidentvivel en meget vigtig Sag, at Talmængden til ethvert Fag staaer i et rigtigt Forhold til Fagets Vigtighed, eller egentlig til hvad der ved exam. art. fordres deri. At træffe dette rigtige Forhold er ingen let Sag. Der gjøres ved exam. art. de samme Fordringer til Alle, fra hvad Skole de end ere; der burde derfor ogsaa i enhver Skole i ethvert Fag gjøres de samme Fordringer, og anvendes omtrent samme Tid dertil. Dette har imidlertid ikke været Tilfældet, skjøndt man i den seneste Tid har faaet mere Overeensstemmelse heri, da visse Skoler i dette og i Mere have givet Tønden an, som de øvrige Skoler efterhaanden have maattet ifølge, uden at Sagen først er fra alle Sider bleven tilbørlig droftet. Derjom jeg tør sige min Mening, da forekommer det mig, at der i de fleste (om ikke i alle) Skoler er et mindre rigtigt Forhold især imellem den Tid, der anvendes til Latin og til Græsk, saa at Græsk er kun stedmoderlig betænkt. Kun fordi jeg selv har Græsk, og fordi det er blevet lastet, at der forhen ere brugte flere Timer her, end i andre Skoler, til dette Fag, har jeg, imod min Overbeviisning, og alene for at undgaae Beskyldning for Partiskhed til mit eget Fags Fremme, fundet mig i, at der nu i den senere Tid her ikke undes Græsk Meer end Trediedelen af det Antal Timer, der gavmildt stjenkes Latinen. Men naturligviis har jeg heller ikke med dette Antal Timer til Græsk kunnet udrette saa Meget, som før, i dette Fag. Efter min Mening kunde Græsk ingenlunde ansees for ubillig begunstiget, om der tilskodes dette Sprog i det mindste halvt saa mange Timer, som Latinen, Ettil

iberegnet. Omendstjoudt der ved examen art. fordres noget Mere i Latin, end i Græsk, og navnlig, at der skal kunne gøres latinsk Stil, saa er dog Græsk især i grammaticalsk Henseende, ei alene ved den langt rigere og, saa at sige, mere brogede Formlære, men ogsaa ved den store syntaktiske Frihed, igjen en god Deel vanskeligere, saa at hvad der i Latinen fordres Mere, næsten opveies af den større Vanskelighed, som noiagtig Tydning af Græsk medfører; og Noiagtighed vil og bor. man dog vel ogsaa i Græsk fordre. Hvad nu i Særdeleshed den latinske Stil angaaer, da synes rigtig nok Erfaring at vise, at man næsten overalt behovede hertil endog mere Tid, deels til umiddelbar Ovelse i Stil, deels til middelbar Dannelse af Stilen ved Læsning af latinske Glæstikere. Men mig forekommer det, at Mærtsagen til denne Svaghed i latinsk Stil kommer meget mindre af Mangel paa Tid til at lære Latin og paa udbredt Læsning af latinske Forfattere, end af Maaden, hvorpaa de allerfleste Disciple læse Latin og benytte den Leilighed, de have, til at lære Latin. Saalænge nemlig Discipelen agter det for Hovedsagen ved enhver Prøve i latinsk Tydning at kunne med Færdighed give en sædvanlig af Læreren meddeelt og af Discipelen memoreret, Oversættelse, vil Texten blive betragtet som en Bisag, ja den tilskyndende Færdighed i at oversætte bliver ofte en tom theatralisk Illusion. Hvorledes skulde man vente, at de fleste Disciple, der med Lethed lære udenad, men nedig tænke meer, end hoist nødvendigt, paa døde Sprogs tørre Ord med samt disses Former, Bemærkelser og Forbindelser,

paa syntaktiske Vanskeligheder og Forklaring af kunstige og fra vor Udtryksmaade himmelvidt forskellige Phraser, skalde, naar der til næsten Alt, hvad de af døde Sprog læse, gives dem Oversættelse og Forklaring (trykt eller skreven), alligevel, af selvstøt Trang, først selv arbejde sig ind i Texten, ved hvert vanskeligt, hvert dem ikke noksom bekendt Ord eller Construction baade selv grunde derover og raadsføre sig omhyggelig med Lexicon og Grammatik, og saaledes søge tilfulde at forstaae og i Modersmaalet noiagtig udtrykke og efterligne ethvert Ord og, saavidt muligt, enhver Construction, og derved tillige indprænte sig Textens Udtryk, for at tilegne sig dem, og ret blive fortroelig med Latiniteten? Ved Meddelelse af en for det meste fri Oversættelse til den største Deel af hvad de læse, troe de Fleste sig fritagne for denne Moie, uden hvilken dog Ingen lærer et dødt Sprog; de faae saaledes næsten aldrig rigtig Velilighed til at blive opmærksomme paa det gamle Sprogs særegne Udtryk og Bendinger; Oversættelsen, der er dem Alt, lære de lige saa let til det Vanskelige, som til det Letteste, og da Oversættelsen gjerne er fri og beregnet paa at gjøre et godt Indtryk ved Examen, saa vænnes Discipelen, skjondt mod sin Lærers Hensigt, til at læse overfladisk, opfatter kun loselig Meningen af det Hele, og bryder sig lidet om de enkelte Ord, disses egentlige Bemærkelse og syntaktiske Forhold. Hvor mange Disciple skalde vel besidde den Grundighed og Sprogshands, af egen Drift at gjøre sig noiagtig Rede for, hvad ethvert Ord i Texten egentlig betyder, hvoraf det, ifald det er afledet, kommer, hvorledes det er gaaet over i den uegentlige Bemærkelse, som det maaskee paa det givne Sted har, hvor-

ledes det Hele aldeles ordret maatte oversættes, hvorvidt det døde Sprogs Udtryk og Vendinger kunne overføres i Modersmaalet, eller ikke, hvori begge Sprog i det givne Tilfælde ligne hinanden eller ere forskellige, hvori og med hvad Ret den givne Oversættelse er afvegen fra Texten; og saaledes ikke alene studere Texten, men ogsaa med Kritik benytte Oversættelsen? Man maatte kjende Uddet til Disciple, som de i Almindelighed ere, og til deres sædvanlige Fremgangsmaade, hvis man skulde haabe, at de uden den meest trængende Nødvendighed, uden alle Læreres forenede ivrige og vedholdende Bestræbelser derfor, vilde læse saaledes. Nei, tværtimod: Det kommer især an paa at blive snart færdig. Nogen Undskyldning have Disciple unegtelig deri, at der mangenstedes fordres til een Dag saa Meget og saa mange forskellige Slags af dem, at det for de Allerfleste er neppe mueligt at bestride det Altsammen tilbørlig, eller læse det grundig og nøiagtig. De vænnes og nodes derved til en vis Politik i deres Læsning; at udelade, hvad der mindst savnes, at indskrænke sig til hvad der af vedkommende Lærer eller Censur meest fordres, meest bemærkes, og altsaa mest bidrager til at tilfredsstille disse og skaffe en god Charakter. Da nu Oversættelsen er det, der først og almindelig fordres, og et hvert Sted, Discipelen ei strax og godt kan oversætte, ikke sjelden uden videre forlades med meget ugunstig Dom om Discipelens Flid og Dygtighed, medens det Øvrige først, naar Oversættelsen er leveret, kommer i Betragtning, og ofte som en Bisag, tage de fleste Disciple derefter deres Forholdsregler. Det er derfor sædvanlig Praktik at lægge eller, endnu bedre, opstille Oversættelse og Text saaledes for sig, naar de

læse en Lectie Lydning, at de, blot ved at vende Diet, kunne see snart i den ene, snart i den anden, og saa, det forstaaer sig, først at læse et Punctum eller en Sætning af Oversættelsen, dernæst opsoge det tilsvarende Stykke af Texten, og hvis Oversættelsen ikke strax indprænter sig i Hufommelsen, da i alt Fald at gjentage den, indtil man troer sig sikker deri; og saaledes bliver nu vor snilde Studerende ved til Enden af Lectien, hvormed den sædvanlig er expederet. Kan han ikke strax finde ud af, hvad det er, der i Texten er udtrykt ved dette eller hiint Ord i Oversættelsen, spørger han en anden Discipel, som han tiltroer mere Indsigt, end sig selv, og er den anden ikke bedre faren, eller giver ham ikke en Oplysning, hvormed han finder sig tilfreds (hertil udfordres ellers sædvanlig ikke Meget), forlanger han Lærerens Hjælp, og det gjerne paa saadan Maade, at han rober Uvidenhed om, hvad det egentlig er, han behøver forklaret, da han sædvanlig forlanger hele Meningen oversat og forklaret, hvor maaskee kun et enkelt Ord eller dets Forbindelse i Constructionen kunde volde ham Vanskelighed. Har et Ord i sin Form Noget, der af sig selv falder Discipelen ret i Munden som fremmed eller ved første Diekast forekommer ham saaledes, skjondt det ofte er meget let, søger han ogsaa herom Oplysning; men videre gaaer han sædvanlig ikke i Analyse; og da mener han endda at have gjort Alt, hvad der med Villighed kan forlanges af ham, og hvad kun flittige Disciple gjøre. Skal paa eengang et stort Pensum, saasom til Examen, opgives, er det somme Steder ikke sjældent, at Oversættelse af hele Bøger i eet Træk oplæses for ham af en Anden, medens han selv med Munden søger at følge

med i Terten. Hvilke Frugter skal man haabe af saadan Læsning? Hvorledes skulde Disciple paa den Maade tilegne sig det latinste Sprogts Aand og Siendommeligheder saaledes, at de derved lærte at skrive godt Latin? Nei, langt fra; endog sædvanlig forekommende Ord og Udtryk, Glosser, som, man skulde troe, vare almindeligen bekendte i nederste Klasse, finder man ofte ubekjendte i overste, efter at mange og svære latinste Classikere ere læste; thi at Disciplene, maaskee endog med Færdighed, kunne oversætte Steder, hvor de have læst de samme Ord og Udtryk, kan man dog ikke kalde at kjende dem, naar de udenfor denne Ransse af Oversættelse intet kjende til dem, eller i det høieste have kun en dunkel Erindring om, at de have seet dem engang før, uden at vide deres Bemærkelse. Vel gives der i enhver Skole umiddelbar Dvælse i latinste Stil, og jeg vil ingenlunde kalde nogen Lærers Dygtighed eller omhyggelige Glid i mindste Tvivl; nuomstunder er vist i alle Skoler Latinen betroet Lærere, hvis Indsigt og Iver man maa ære; men dersom Latin ikke af Disciplene læses saaledes, at det langt overbeieende Hoved-Die med bestandig er at lære selve Latiniteten (Ord, Udtryk, Constructioner, Ordstilling, numeros Velklang) saaledes, at det Bigtigste deraf, ei alene til den daglige Examination, men Meget endog for bestandig, indpræntes i Hukommelsen, saaledes at Discipelen bliver fortrolig med Sprogets Aand og velbevandret i den latinste Tert, da er al Stileovelse utilstrækkelig, thi Discipelen mangler da, naar han skal gjøre Stil, næsten Alt, hvad han skal bruge, og i denne Snibe er Læreren hans eneste Trost og Hjælp; men dette forstaar han ikke engang at bruge: Ethvert

Ord, der ikke meget ofte eller nylig er forekommet i hans Stile eller Tydnings-Lectier, kaster han op i det dansk-latinske Vericon; og da de fleste Ord have mange forskjellige Bemærkelser, ja ofte forskjellige Ord skrives eens, og Vericonnet derfor til de fleste danske Ord have 3—4 o. fl. latinske, og da, for Kortheds Skyld, giver kun til Hovedbemærkelserne de tilsvarende latinske Ord, uden at omfatte alle de Nuancer, som det danske Ord i Bemærkelse og Brug kan have, og som oftest uden at angive, i hvilken Bemærkelse det maa oversættes saaledes eller anderledes (hvilket deels forudsættes bekjendt ved Læsning af Glasifikere, deels er begribeligt ved Ekjensomhed og Estertanke, deels kan udfindes ved at kaste de latinske Ord op i det latinsk-danske Vericon): saa kan man let forestille sig, at mangen Discipel griber iblunde eet af de latinske Ord, han finder i den dansk-latinske Ordbog under det Ord, han skal oversætte, selv hvor Vericonnet aldrig har taget Hensyn til den Bemærkelse, hvori det danske Ord i Stilen er brugt. Herved fremkommer da ofte de latterligste Forverlinger og barnagtigste Feiltagelser; og imedens Discipelen saaledes kummerlig sanker sine Materialier, Stykke for Stykke, i sin Nod- og Hjælpebog, glemmer han, over al den Væden og Ledet, hvad han ellers ved Estertanke godt maatte vide, og begaaer saaledes ei alene de værste Danismer og Misvalg af Ord, men endog de groveste grammaticalste Feil.

Alt slikt Uvæsen, i det mindste i de fleste Skoler, er meer eller mindre almindelig Coutume blandt Disciple, er vist enhver erfaren Skolemand bekjendt, og af enhver midkjær Lærer ofte og eftertryffeligt paataalt og forbudet, samt en rigtigere Fremgangsmaade au-

befalet og paalagt Disciplene; det vilde derfor ikke nytte stort, om jeg alene gjorde opmærksom paa, at hine Ufikkede gaar i Evang, lastede dem og advarede nok saa meget imod dem, dersom jeg ikke tillige angav Midler til at gjøre Ende paa dette Uvæsen. Det er derfor ogsaa min Hensigt her at sige min Mening om, hvad der, meer end i de fleste Skoler hidtil er skeet, endnu kunde og burde gjøres, for at bringe Disciplene til et rigtigere Greb paa at læse fremmede Sprog, især de døde, saaledes, at det aldrig tabes af Sigte, at Hoved-Niemedet dog er at lære selve Sprogene, og at der i de Sprog, man skal lære at skrive, saasom Latinen, altid maa læses med Hensyn til Anvendelse paa Stilen.

Da der til at have en Stemme i denne Sag ikke udfordres Andet eller Meer, end hvad, jeg venter, man vil tiltrøe mig: Erfaring i Skolesager i Almindelighed og i Sprogstudiet i Særdeleshed, tilstrækkelig Tænkning derover og fornøden Domme-kraft; saa haaber jeg ogsaa, at Ingen skal finde det ubeskedent eller ubeføiet af mig, at jeg her vover at fremsætte mine Betænkninger herover. Jeg troer da, at det vilde være til stort Gavn for Sprogstudiet i Skolerne, om man iagttog følgende Forholdsregler:

I) At man ved Examinationen, saavel daglig, som ved examina, saaer mindre paa en færdig, flydende og elegant Oversættelse, end paa at Examinanden med sindig Tænkksomhed vidste at finde Rede i Constructionen, og, saavidt det gik an, oversatte nøiagtig, efter egen Skjønssomhed og Judsigt. Vel er det saa, at Digte og andre Smagsværker aldeles forhultes ved en

stiv, vrdret Oversættelse, og at Discipelens Smag derved staaer Fare for at tilintetgjøres, istedetfor at uddannes, ligesom ogsaa Modersmaalet let derved vilde udarte og latiniseres, og det er derfor vist ikke uden Grund, at Læreren ogsaa giver Veiledning i en smagfuld og utvungen Oversættelse af Begeistringens, Vittighedens og Bøstalenhedens Mesterværker; men det er efter min Mening aldeles ubilligt at fordre saadan Virtuositet af en Examinand, at han paa staaende Fod skulde kunne med Færdighed give en monsterlig Oversættelse af ethvert classisk Sted, han har læst, hvilket neppe mange Examinatorer formaade. Kan Examinanden det, maa han have lært en forud af ham selv eller Andre udarbejdet Oversættelse udenad, og ligesom jeg ikke troer, der bør paabyrdes Discipelens Sukommelse et saadant Arbeid: at memorere Oversættelse til hele lange Bøger, begriber jeg heller ikke, hvorledes Noget kan lade sig blænde af eller engang finde sig behagelig tiltalt ved saadan Theater-Færdighed. Det forekommer mig rimeligere, at Examinator ved saadan Bravour idelig maa befrygte, at Discipelen veed ikke, eller i det mindste betænker ikke, hvad der egentlig staaer i Texten, hvad hvert Ord betyder, hvad syntaktisk Forbindelse Ordene staae i, og med hvad Ret og af hvad Grund han oversætter det saa frit; ja selv om Examinanden ved Betænkning kunde gjøre antagelig Rede herfor, bliver dog hans Oversætter-Færdighed illusorisk og kun et Beviis paa hans Dygtighed og Flid til at memorere, og paa hvad Bestræbelse der er anvendt paa at gjøre Effect ved en Examen.

2) At man i Skolerne, hvad jo nu ogsaa nogle Steder er vedtaget, lod Discipelen først selv paa

egen Hæand indstudere og prøve at tyde og oversætte hvert Pensum, uden Brug af nogen Oversættelse, alene ved Hjælp af Ordbog, Grammatik og andre almindelige Hjælpemidler; og først da gav ham fornøden Hjælp, der meest maatte bestaae i Rettelser, hvor Texten var misforstaaet, og i oplysende Anmærkninger, og ved Smagsværker tilsidst i en god Efterligning (fri Oversættelse) af Læreren selv eller en Anden. Naturligviis maatte man i Valget af hvad der saaledes gaves at tyde paa egen Hæand, gaae gradviis frem, fra det Letteste til det Vanskelige, og ingenlunde fordre Mere af Discipelen; end han efter de Forkundskaber, som han baade i Sproget og Materien burde have, formaacede at præstere. En saadan Gradation er med Rette iagttagen i adskillige nye Læsebøger for de første Begyndere; men denne Methode er ingenlunde gjennemført ved hele Skole-Underviisningen; den afbrydes alt for tidlig; og er ogsaa hidtil mere anvendt paa at indøve Formlæren, end Syntaxis og Idiotismerne.

3) At man, hvilket ligeledes i nye Læsebøger for Begyndere er given Anledning til, bestandig fordrede det læste Pensum saaledes indstuderet og ligesom forvandlet til Gæft og Kraft hos Discipelen, at han huskede alle Glosser; Udtryk og Constructioner, saa at han, om Oversættelsen forelagdes ham, kunde i det Væsentlige gjengive Texten; eller, om det forlangtes; oversætte et andet Stykke Dansk, hvori de samme Ord, Udtryk og Bendinger forekom i andre Forbindelser; men denne Dvælselse maatte fortsættes hele Skolen igjennem.

4) At Læreren langt jævnligere, end nu skeer, lod Disciplene, især Begynderne, i sin Nær-

værelse og under sin Veiledning øve sig i at oversætte passende Stykker baade fra det døde Sprog i Modersmaalet, og (i det mindste i Latinen) omvendt, dels mundtlig, ex tempore, dels skriftlig, hvorved Discipelen allerede tidlig kunde lære og vænnes til rigtig Brug af Ordbog og Grammatik, thi Læreren maatte bestandig have Die med, hvorledes Discipelen bar sig ad, indlade sig i alle hans Deliberationer, ved sine Vink lede ham, holde hans Eftertanke i Virksomhed og, ved Haabet om et godt Udfald af hans Bestræbelse, Interessen levende hos ham.

5) At man i passende Forhold efter ethvert Parties Tary afvexlede med mundtlig og skriftlig, hjemme udarbejdet og extemporal Oversættelse, snart fra Dansk paa Latin, snart fra dette paa hiint. Det forekommer mig, at der hidtil er anvendt alt for lidet Tid i Skolerne paa Dvelse i at udarbejde skriftlige Oversættelser af Latin i Modersmaalet, især da Disciplene heller ikke have havt synderlig Dvelse i at læse Latin paa egen Haand. Dog er det især i de øverste Classer, jeg mener at denne Dvelse skulde foretages skriftlig; i de lavere Classer var det uden tvivl rigtigst at indskrænke den skriftlige Dvelse i Stil til, Mening for Mening, strax at nedskrive i alle Henseender rigtig, hvad der først mundtlig blev oversat, da man ellers let endnu meer, end allerede er Tilfældet, vilde overvælde Discipelen med tidspildende Skrivelser. Begyndere burde, som yttret, gjøre alle deres Stile paa Skolen under Læreren sine og Anviisning.

6) At Disciplene først efter tilstrækkelig Forberedelse til at læse de gamle Sprog med Grundighed og Noiagtighed og først efter fornøden Dvelse i selv

ligt at have smaa velvalgte Samlinger af Ord og Udtryk i real Orden til at lære udenad, og det i alle de Sprog, der i Skolerne læses, da ellers let mangt et uundværligt og for Andre bekjendt Ord kunde forblive fremmed for Discipelen, fordi det tilfældigviis ikke var forekommet i de Stykker, han havde havt at oversætte. Hermed maatte begyndes samtidlig med selve Elementerne, og, saalænge det fandtes fornødent, vedblives dermed. Samlingerne kunde enten være indrettede for alle Classer under eet, saaledes, at hvad der fordredes af de forskjellige Classer, tilkjendegaves ved større eller mindre Stil, eller for hver Classe være givet en egen Samling, der forudsatte allerede lært, og derfor udelukte, hvad der for de lavere Classer var bestemt.

7) Disciple have allerede saa Meget at lære, at kun de bedre Begavede kunne, uden Mangel af fornøden Hvile og Opmuntring, uden Nedbrydelse af deres Helbred og Livskraft, lære det Altsammen tilgavns; det er derfor ingenlunde min Mening, at der skulde paalægges dem meer Arbeid, end forhen; men ligesom jeg troer, at især de døde Sprog skulde læses med langt større Opmærksomhed paa og Tilgængelse af selve Sproget, vilde jeg for min Deel være meget tilbøielig til at indrømme en rimelig Lettelse i det Quantum, der fordres læst; thi det er min Overbeviisning, at man af et mindre Quantum, ret læst grundig og noiagtig, indtil det fortroeligste Bekjendskab med Texten, lærer langt Mere, end af et Quantum, der er saa stort, at det ikke med Noiagtighed og Grundighed kan blive indstuderet, men maa hjælpe sig med en leselig og cursorisk Overfaren, og Alle ere vist enige med mig i,

paa egen Haand, uden Oversættelse, at tyde og oversætte Glassfæne, sit Oversættelse meddeelt, deels til hvad de allerede før paa egen Haand havde læst, deels ogsaa til noget Nyt. En saadan Oversættelse maatte være fortræffelig, for at de kunde tage den til Monster ved deres egne Oversættelser og i Almindelighed udvikle og danne deres Smag og berige deres Kundskaber; men Oversættelsen maatte ikke alene i sig selv være monsterlig; den maatte ogsaa være indrettet til Disciples Brug, saaledes, at hvor Texten var indviklet og vanskelig, men Oversættelsen fri og let, burde i en Anmærkning fornøden Oplysning gives om hvad det ordret maatte hedde, og hvorfor man var afvejen deraf, ligesom ogsaa hvor Oversættelsen, ligesom Texten, var dunkel, eller hvor et Udtryk, der kunde formodes Disciplene ubekendt eller tvetydigt, var brugt i Oversættelsen, Forklaring tilføies.

7) At der til Disciplenes Brug, snarest mueligt, af vore mange dygtige Philologer udarbejdedes paa en rigtig Skolebøger, heelt igennem beregnede paa Disciples Læsning, altsaa ikke alene frie for reale Urigtigheder og af et passende Omfang, saavel i det Hele, som i de enkelte Dele, men ogsaa fornemmelig i pædagogisk rigtig Form: fattelige for den Alder, de bestemtes for, og indrettede til den letteste Oversigt og Opfattelse gennem Sandserne, den hurtigste Indpræntelse og sikreste Bevaring i Hukommelsen. Hvad vi maaffee først og fremmest trænge til, er vel gode, grundige Ordbøger og Real-Lexica paa Dansk, især (for Stilens Skyld) en bedre latinsk Ordbog, en Trængsel, der ogsaa er fult og lovet erstattet.

8) Det vilde uden tvivl ogsaa være meget tjen-

at det er bedre at lære Meget af Lidet, end Lidet af Meget.

Jeg vil ingenlunde indbilde mig, at disse Wink indeholde Alt, hvad man i denne Sag har at tagtage, eller at Plancu jo langt fuldstændigere, grundigere og mere overbevisende kunde af mangen Anden været udtænkt og fremsat, end det her af mig leilighedsvis og ligesom i Forbigaaende er steet; heller ikke vil jeg give mig Mine af, at jeg, endog blot i mit eget Fag, har realiseret disse Principer i deres hele Omfang; men om jeg har lempet mig i mange Dele efter almindelig eller her nu engang indført Skik og Brug, har jeg dog i tiltagende Grad vundet og nærret den Overbevisning, at de her fremsatte Anskuelser burde være Anden og Principet i det lærde Sprogstudium, og overlader nu frimodig, men fordringsfri, disse mine Betænkninger til mere Competentes billige og grundige Bedømmelse, uden Frygt for, at Noget skal enten paa dette eller andre Steder, hvor jeg har ytret mine individuelle Meninger, troe at finde det Hensigt, at lasse Andres Synsmaade og nedfætte deres Fremgangsmaade, mindst bestemte Personers; men en Mening, er det i saadanne Sager rimeligt og tilbørligt, at jeg har, og hvor den er kommen til fuld og fast Overbevisning hos mig, og Sagen er af den Bigtighed, som denne er og bør være for mig, er det vel endog min Pligt, ligesom det er en Trængsel for mig, at fremsætte den, hvor der er saa opfordrende en Aaledning, som her, hvad enten nu jeg derved skal overbevise Andre, eller selv blive bedre belært. Det er mig en Satisfaction, at mine Herrer Medlærere, hvis Indsigter og Dygtighed, veddelige Gsld og udfjære Iver jeg altid skal vide efter

Fortjeneste at erkjende, have efterhaanden bestræbt sig for at realisere mange af de her fremsatte Principer.

V. Skolens Eiendomme, Indtægter og Udgifter.

Disse kunne henføres under 5 Rubriker: Skole-Cassens, Stipendie-Cassens, Stipendie-Overskuds-Fondens, Bibliothekets og Glensborgs Legats til Flittigheds-Belønninger.

Eiendommene anføres, som de vare ved Slutningen af Aaret 1844, og Indkomsterne, som de have været for hele Aaret 1844.

A. Skole-Cassens

a. Eiendomme.

Rentebærende Capitaler 2350 \mathcal{R} ;

Andet, hvoraf Indtægt høves:

Ronge-Liende af Thamdrup- og Hornum-Sogne;
Degne-Pensioner eller Degne-Korn, dels fra gammel Tid henlagte under denne Skole, dels fra reducerede Skoler tilkomne;

Skole-Contingenter;

$\frac{2}{3}$ af Svanes Legat, der oprindeligt var kun 500 \mathcal{R} , men nu bestaar i betydelige Zorder.

Alf nedenanførte Indtægter, de derpaa hvilende Afgifter fraregliede, kunne disse Herligheder nogenlunde evalueres.

b. Indtægter.

Renter af Capitalerne	94 r [§] „ β
andre Indtægter:	
af Tienderne	1179 r [§] 41½ β
af Degne-Pensf.	293—35 -
Skole-Contingenter	385— „ -
¾ af Jordleien af Sva-	
nes Legats Jorder	550— „ -
	<hr/>
	2407—76½ -
Cassebeholdning fra 1843	463—87 -
indkomne Restancer fra s. N.	32—48 -
Tilskud fra den almindelige Skolefond	900— „ -
	<hr/>
	3898 r [§] 19½ β

c. Udgifter.

Til Lærerne:

Gager til faste og constit. Lærere 2800 r [§]	
(for 1ste Qvart. ogsaa for Rector)	
Gratificationer til disse	400—
Godtgjørelse for deres Extra-Ti-	
mer	260 —
(de fleste foranledigede ved Rec-	
tors lange Sygdom og ved	
Vacancen)	
Betaling til Timelærerne	160—
	<hr/>
	3820 r [§] „ β
Regnskabsforerens pro cento	75—90 -
Skatter og Afgifter:	
af Tienderne	139 r [§] 92 β
af Skolens Bygning	25—77 -
	<hr/>
	165—73 -
lateris	<hr/>
	3861 r [§] 67 β

	transp.	3861	₣	67	β
til Bibliotheket afgivet		120	—	„	-
til Vedligeholdelse af Inventariet, hvoriblandt Gymnastik- og Svømmeredskaber		28	—	56	-
Brænde med Skæreløn		67	₣	48	β
Belysning i Skolen og ved Gym- nastiken		11	—	68	-
				79	— 20 -
Udskillige løbende og tilfældige Udgifter, hvoriblandt til Programmets Trykning og Hæftning 90 ₣ 39 β, Pedellens Løn 48 ₣, eftergivne Contingenter 30 ₣, Opkrævelse og Hidsendelse af Hornum- Tiende 20 ₣ 52½ β		208	—	29½	-
Udestaaende Restancer af Lys- og Brænde- Penge		27	—	48	-
efter Decision		3	—	1	-
	Udgiften	4328	₣	29½	β
	Indtægten	3898	—	19½	-
	Underbalance	430	₣	10	β

B. Stipendie-Cassens

a) Eiendom:

rente bærende Capital 11,645 ₣.

b) Indtægter:

Renter af ovennævnte Capital 465 ₣ 77 β

c) Udgifter:

af tilbealte Stipendier oplagt . . . 315 ₣

udbetalt. 55 —

370 — „ -

Overstud 95 ₣ 77 β

C. Stipendie-Overskuds-Fondens

a) Eiendomme:

renteberende Capitaler 9300 R ;

Andet, hvoraf Indtægt høves:

Duffed og Hanning Sognes Konge Tiende;

$\frac{1}{3}$ af Evans Legat (se ovenfor);

Davidsens Legat;

Rettinghed af Hansted-Hospital.

Hertil kunde regnes hjemfaldne Oplagspenge og Stipendiasens Overskud (anførte under Indtægterne).

b) Indtægter:

Renter af ovennævnte Capitaler, som ikke

alle have staaet hele Aaret	363 R 32 β
af Duffed- og Hanning-Sogns Konge-Tiende	351 — 80 —
$\frac{1}{3}$ af Leien af Evans Legats Jorder	275 — „ —
af Davidsens Legat	20 — „ —
af Hansted-Hospital	185 — 40 —
hjemfaldne Oplagspenge	155 — „ —
Stipendiasens Overskud	95 — 77 —

1446 R 37 β

c) Udgifter:

extraordinaire Understøttelser:

efter Resol. af 3die Febr. 1844 til

5 Studenter og 3 Disciple . . 380 R

siden Rectors Død til Studenterne

D. Vinzer og Ch. Brunn, hver

60 R 120 —

lateris 500 R

	transp. 500 xP	
til Student Davidsen	42 —	
til Student E. Barsoed	40 —	
til Disciplene E. Christophersen og F. Smith af Davidsens Legat, hver 10 xP	20 —	
	<hr/>	602 xP „ β
til 2 Enter af Dusted-Tiende	40 —	„ -
Skatter af Hansstedgaard's Tiende	2 —	83 -
til Cantor Noltes Lon	8 —	„ -
liquideret i Tiende m. m.	1 —	71 -
Regnskabsforeners pro cento	29 —	53 -
en Sparekassebog	1 —	92 -
Underbalance fra f. N.	302 —	39 -
	<hr/>	988 xP 50 β
	Indtægterne vare 1446 —	37 -
	<hr/>	Overskud 457 xP 83 β

D. Bibliothekets

a) Eiendomme:

i Fælledsskab med Glensborgs Legat, en Jordlod;
uden Fælledsskab, et Engskifte;
Teilmanns Legat.

b) Indtægter:

Leie af Jordlobden	26 xP
Leie af Engskiftet	12 —
	<hr/>
	lateris 38 xP

	transp.	38 $\frac{1}{2}$ β
af Teilmanns Legat	20	—
tillskudt af Skolecaffen	120	—
		<hr/> 178 $\frac{1}{2}$ „ β

c) Udgifter:

til Boghandler Holm for Boger og ter ældre Bestilling og Subscrip= tion	17 $\frac{1}{2}$ β	24 β
til Fru Mülertz for Boger, som hun formeente anskaffede til Sko= lebibliotheket over den dertil be= vilgede Sum.	92	— 13 —
		<hr/> 109 $\frac{1}{2}$ β 37 β

Kassebeholdning 68 $\frac{1}{2}$ β 59 β

E. Flensborgs Legats

a) Eiendomme:

i Fælledsskab med Bibliotheket, en Jordlod;
uden Fælledsskab, et Engskifte.

b) Indtægter:

Leie af Jordlodden	26 $\frac{1}{2}$ β „	β
Leie af Engskiftet	8	— 72 —
		<hr/> 34 $\frac{1}{2}$ β 72 β

c) Udgifter:

Da Legatets Indtægter for næsten 2 Aar
vare forud optagne af Rector Mülertz, saa
at der ved Enden af Aaret 1843 var en
Underbalance af 62 $\frac{1}{2}$ β 46 β ,
har jeg i hele Aaret 1844 ingen Udgift paa-

draget Legatet, hvorved Underbalancen ved Begyndelsen af 1845 er bragt ned til 27 rp 70 β .

Ogsaa iaar har jeg hidtil endnu Intet optaget af dette Legat, saa at, hvis Indtægterne blive atter 34—72 β ,

vil jeg dog d. N., uden Indgreb i næste Aars Indtægter, kunne disponere over den Sum 7 rp 2 β

VI. Stipendie-Uddeling i indeværende Skoleaar.

1) ordinaire eft. Resol. af 17de Dec. 1844:

E. Holst og C. Hansen hver 50 rp . 100 rp

E. Kragballe, F. Smith og B.

Storm hver 35 rp 105—

E. Larsen, J. Gurjel, F. Laurit-

zen, C. Holst, C. Christopher-

sen og A. Schmidth hver 20 rp . 120—

325 rp

Desuden have S. Ravn, Th. Alsmusfen og P. Fogh fri Skolegang; Underviisning for nedsat Betaling er tilstaaet P. With.

Det har i de senere Aar været Etik her at oplægge de ordinaire Stipendier, undtagen netop de 5 rp , der af hver aarlig svares i Lyse- og Brænde-Penge, hvilke egentlig ere tilbageholdte af Stipendierne. Hvor ikke stor velskaffet Trang taler herimod, finder jeg denne Fremgangsmaade anbefalelsesværdig, og har derfor

transp. 325 R^d

og saa her uden Undtagelse foreslaaet den for dette Skoleaar, og hertil har Directionen givet sit Bifald. Af ovenstaaende 325 R^d ere saaledes for de naevnte 11 Stipendiater 55 R^d tilbageholdte til Brænde- og Lyspenge, og hele Resten, 270 R^d , oplagt.

Q) extraordinaire:

Student M. Kragballe est. Resol. af 15de Marts 1845	50 R^d
Student J. Vilstrup est. Resol. af 24de Mai s. A.	60 —
Davidsens Legat, som jeg har til- deelt Disciplene E. Holst af 4de Cl. og P. Schivring af 3die, hver 10 R^d	20 —
	<hr style="width: 100px; margin-left: auto; margin-right: 0;"/> 130 —
	455 R^d

Da ikke Andre end de, der baade ere trængende og flittige, og gjøre i det mindste antagelig Fremgang, bør nyde Understøttelse, og Mange, der ellers kunde kvalificeres dertil, ikke havde viist den tilbørlige Flid eller gjort den forønskede Fremgang, har jeg for dette Aar ikke gjort Indstilling om nær saa store Summer til Stipendier, som forhen have været uddeelte. Stipendiecasen vil derfor d. A. faae et ikke ubetydeligt Overskud, og Stipendie-Overskuds-Fonden vil baade derved og endnu mere ved en lignende Fremgangsmaade med de extraordinaire Stipendier være meget til Fordeel for de Studerende, der herefter gjøre sig værdige til at nyde Godt deraf, thi ligesom

Uværdige bør tilfidesættes, bør derimod de, der ret vise sig værdige, velvillig fremhjælpes med al den Gæmildhed, som veldædige Forsædres milde Forsørg for uformuen-
de, flittige og haabefulde Disciple af denne Skole have givet saa rige Midler til at udeøve.

VII. Bibliothekets Tilstand og Tilvæxt siden Rectors Død.

Noget af det, jeg troede, først trængte til min Om-
sørg efter Rectors Død var Skolens Bibliothek. Jeg an-
drog derfor hos den Kongelige Direction om, at der med
en Godtgjørelse for Arbeidet foretoges en Revision af hele
Bogsamlingen, baade for at det kunde erfares, hvorvidt
alle de Bøger, som efter en herværende gammel Katalog
med dertil sluttet Protokol over de Bøger, der siden vare
tilkomne, skulde findes deri, virkelig forefandtes, og saa at
de, der fandtes, plove ordnede, en ny scientifisk Katalog
forfattet, og et Udskud af Bøger, der maatte anses over-
flødige og ubrugbare, foreslaact. Jeg ventede hertil Assi-
stance af mine Medlærere; selv begyndte jeg strax Arbei-
det med Flid og Iver; men havde mange Vanskeligheder
at bestride: Bibliotheks-Loalet er ikke alene alt for ind-
skrænket, saa at man neppe har Plads mellem Reolerne,
men det er ogsaa meget mørkt og koldt, da her ingen Sak-
kelovn er, kun 2 Fag Vinduer og en bred Muur-Pille
derimellem med Træer udenfor Vinduerne, og selv den
ubetydelige Plads, der kunde være, laae næsten opfyldt af
Bøger, som Rector i sine sidste Aar havde indkjøbt, for-

meentlig til Skolen, hvilke hidtil havde staaet i et Værelse i Rectorboligen, men nu af Rectors Gæfte vare besorgede over i Skolebibliotheket, thi Fru Müllers havde Bogen, fordi hun ellers ikke kunde komme til sin Mand's efterladte Bogsamling, der stod i Rectors Studereværelse, som er indenfor Skolebibliotheket. I Sommerferien f. A. begyndte Adjuncterne Knudsen og Bohr at optegne de Bøger, jeg havde fundet og opstilt efter den omtalte Katalog; men naturligtviis kunde jeg ikke i Tidens Længde faa hurtig finde Bøgerne, som de kunde opskrives, og jeg blev ogsaa i Tvivls Tilfælde ofte afbrudt i dette mit eget Arbeid, for at være paa Raad med de Andre, hvorfor jeg, da de havde indhentet mig, nødtes til at lade dem optegne de øvrige Bøger uden Hensyn til den Orden, hvori de i Protokollen vare anførte, alene nogenlunde ordnede efter Fagene.

Med Rectors Bogsamling, der skulde bortfælges ved Auction, foretoges paa samme Tid et lignende Arbeid, hvortil Adj. Wendz havde forpligtet sig. Denne Omstændighed gjorde Arbeidet med Skolebibliotheket end mere fornødent, thi der var langt fra ikke i alle, hverken Rectors eller Skolens, Bøger skrevet, eller ved noget andet Mærke tilkjendegivet, hvilken af begge Samlinger enhver Bog hørte til, og i Rectors Studereværelse, hvor egentlig kun hans egne Bøger skulde findes, vare, som man let kan forestille sig, især da dette Værelse er lige ved Siden af Skolebibliotheket, med Gjenmængang herigjennem, adskillige af Skolens Bøger indtagne, som nu maatte udskilles. Vel angav Fru Müllertz, paa hvilket Sted i dette Værelse de

Bøger skulde staae, der efter hendes Førmening vare Skolens; men ligesom der ikke var noget Ekjel mellem disse og de andre, viste det sig ogsaa, at der baade blandt dem, der angaves for Skolens, fandtes adskillige, der tilhorte Rector, og omvendt; ja selv i Skolebibliotheket fandtes nogle med Müllertz's Navn, hvilke bleve afleverede til hans Samling. Jeg raadede derfor flere Gange indstændig til, først og fremmest at faae Skolens og Müllertz's Bøger, saavidt mueligt, adskille fra hverandre, og fik ogsaa, især kort for Auctionen, endeel af Skolens udleverede; men med Auctionen hastedes saaledes, at man langtfra ikke kunde være sikker paa, at der jo baade blandt Rectors Bøger kunde endnu være nogle af Skolens, og ligesaalidet paa, at der blandt Skolens jo kunde være adskillige af Rectors. Efter Auctionen kunde Adj. Bendz begynde at arbejde med i Skole-Bibliotheket; men nu nærmede Hoved-Examen sig, i hvilken Anledning der blev en deel andet Extraarbeid, som for længere Tid optog næsten al den Tid, jeg havde udenfor Skoletimerne, saa at der nu ikke kunde gjøres Meget for Skolebibliotheket i den Tid, der endnu var nogenlunde beqvem dertil. Først med de dertil ubeqvemme, mørke og kolde Dage, kunde Arbeidet igjen stadigere fortsættes. Uagtet nu Adjuncterne Knudsen, Bendz og Bohr arbejdede saa ofte, deres Tid og Trilighed tillod det, deels om Aftenen efter Skoletiden, deels naar Skolen var fri, varede det dog, især formedelst Tidens og Localets store Ubeqvemmeligheder, en god Tid, inden man blev færdig med at optegne de Bøger, der fandtes. Vi foretog os nu efter min Plan at fortsætte

den af mig begyndte, men afbrudte Undersøgelse af, hvorvidt der i Bibliotheket fandtes alle de Bøger, som af den omtalte Protokol saaes at tilhøre Skolen; men hermed gik det i det folde Bibliothek ved Lys naturligviis endnu miosommeligere og langsommere, da mine Medarbeidere vare ubekjendte med Bibliotheket, og som oftest ikke huskede, om de havde optegnet de Bøger, der i Protokollen vare anførte, eller ikke, men maatte for det meste først lede derefter i deres Papirer, og selv naar de havde forberedt sig til dette Arbeid, deels ved at oversee de Bøger, de havde opstilt, for at gjøre sig bekjendte med deres Udseende og Plads, deels ved, hvad de efter deres Synsmaade gjerne foretrak, at forfatte alphabetiske Registre over, hvad Nummer i deres Fortegnelse enhver Bog havde, gik det endda hermed temmelig langsomt, da heller ikke let Alle paa een gang kunde altid sysselsættes. Ogsaa andre Vanskeligheder fandt her Sted. Protokollen syntes flere Steder at have Gjentagelser og Forbigaaelser, og Bogtitlerne vare undertiden saa ufuldstændig og unoiagtig angivne, at man ikke altid kunde være vis paa at have fundet den Bog, der i Protokollen mentes, og hvor der vare flere Exemplarer, kunde ved en lille Worden et allerede forekommet Exemplar let tages for et nyt; adspredte blandt Skolebibliothekets Bøger fandtes desuden de, der vare atskaffede for Glensborgs Legat, og ikke uddeepte til Disciple, og skjøndt ikke andre med Sikkerhed kunde antages for at høre til dette Legats Bøger, end de, hvori det var skrevet, maatte dog baade ved hver Bog Sigt eftersees, og endda var det let mueligt, at mangen en Bog kunde høre hertil,

uden at det var skrevet deri; over udlaante Bøger havde vel Aldi. Bendz strax forfattet en Fortegnelse, men da det ikke var vist, at denne var fuldstændig, og det desuden var nødvendigt at see selve Bøgerne, ei alene for at vide, at de vare i Behold, men ogsaa for at komme efter, om de horte til Bibliothekets Bøger eller til Glensborgs Legats, indkaldte jeg tidlig ved et Avertissement alle de udlaante Bøger, hvorved dog ikke mange flere Bøger kom tilveie, end man i Forveien vidste at være udlaante, eftersom Udlaan meest kun til Lærere og Disciple havde fundet Sted. Imidlertid kom vi dog til Ende med Skolens Bøger, skjøndt ikke uden mangen Tvivl og mangt et Savn af Bøger. Nu stod tilbage at forfatte en ny videnskabelig ordnet Katalog over Skolebibliotheket, opstille Bøgerne derefter, samt skionne og for den Kongelige Direction foreslaae, hvilke Bøger der uden Skade kunde undværes og bortsælges. Paa dette Arbeid er ogsaa Tid og Glid anvendt; af mig især paa at indrette Schemat hertil, for at der kunde blive Enhed i det Hele; men jeg har havt saare liden Leilighed dertil, og da jeg maaskee ved en i mange Fag saa fattig Bogsamling har været for noiereg- nende med den scientifiske Inddeling og Orden, har jeg ikke tidlig nok kunnet faae dette Schema færdigt; ellers vilde maaskee, ved mine Medlæreses Bestræbelse, dette Indbydelseskrift have indeholdt en længe savnet Katalog over Skolebibliotheket. Nu derimod maa jeg indskrænke mig til nogenlunde at angive Bibliothekets Størrelse og Betydning ved Rectors Død, og dets Tilvært siden.

Foruden de Bøger, der efter Rectors Død ere komne til Skolebibliotheket, samt adskillige Bøger, der findes i Skolebibliotheket, uden at det vides, om de tilhøre dette, have vi fundet Antallet, som følger:

af theologiske og til østerlandsk Philo- logie henhørende Bøger tillige med Patristik	587	Vd.	og	72	Hæfter.
af filosofiske, pædagogiske, phy- siske, naturhistoriske, nogle faa mathematiske og juridiske	569	—	33	—	
af historiske, geographiske, Reisebe- skrivelser	792	—	65	—	
af æsthetiske, kritiske, litteraturhisto- riske samt Tidskrifter og Blan- dinger	317	—	358	—	
af almindelig og nyere Sprogs Lingvistik	46	—	13	—	
af latinske og græske Forfattere og i Almindelighed classisk Philo- logie (Meget heraf værdiløst)	982	—	175	—	

i Alt: 2993Vd. og 716Hæfter.

Desuden en Mængde academiske
Ærlighedskrifter, Disputatser og
Stoleprogrammer.

Blandt disse Bøger findes en stor Mængde forældede
Skrifter, især gamle theologiske Bøger paa Latin, der
ikke for Skolebibliotheket synes at have noget Værd,
og intet Fag kan siges at være vel forsynet, uagtet der
findes adskillige meget gode og temmelig kostbare, dog for-

nemmelig ældre Bøger, blandt hvilke en ikke ubetydelig Samling af Kirkesødrene. Af Folianter findes omtrent 250 foruden Hefter; af Sædejer og mindre Formater ikke faa.

Ved Rector Müllertz's Død foresandedes en betydelig Mængde Bøger, der meest ved Auctioner i Aarene 1841—43 vare indkjøbte, og hvis Indkjøbspris nu efter hans Død fortres Skolecassen til Regning. Men disse Bøgers Pris beløb sig til ikke Mindre, end . 352² 16 β , og Bibliothekcassen, som fra 1842

havde en Beholdning af	82 ² 13 β	
og i Indtægt for 1843	178 — „ —	
	<hr/>	260 — 3 —

sik altsaa ved Overtagelse af saadan Gjæld en Underbalance af 92² 13 β , hvilken Gjæld endnu mere forøgedes derved, at der siden fremlagdes andre Fordringer, nemlig:

fra det nordiske Oldskrifts-Selskab for Aarene 1840—43	26 ² „ β	
fra den Gyldenbalske Boghand- ling for 1842 efter Müllertz's Bestilling	33 — 90 —	
	<hr/>	59 — 90 —

saat Bibliothekets forventede Indtægt for 1844	178 — „ —	
	<hr/>	152 ² 7 β ,

derved næsten vilde være optagen paa den ubetydelige Rest nær 25² 89 β

transp. 25 r⁸ 89 β

Deuden var der af Rector Müllertz subscriberet paa eller bestilt endeel Bøger, hvoraf endnu Fortsættelsen efterhaanden kom, saa at saadanne allerede for 1ste Halvaar udgjorde 17 — 24 —

 Rest 8 r⁸ 65 β

Jeg saae altsaa, at, hvis Bibliotheket skulde overtage Fru Müllertz's hele foranstaaende Fordring, 352 r⁸ 16 β , vilde der af hele Aarets Indtægt, 178 r⁸, ikke blive en Skilling til mig at disponere over. Jeg kunde derfor ikke være tilfreds med Fru Müllertz's Fordring, og da der i Revisionen af Regnskabet for 1843 ogsaa var erkjendt, at Saadant ikke var i sin Orden, og at det burde overlades mig at skjonne, hvorvidt alle de for ovennævnte Sum indkjøbte Bøger kunde være Skolebibliotheket tjenlige og antages til Indkjøbsprisen, hvilken Revision blev under 19de Nov. f. A. Skolens Forstanderskab tilstillet med Forlangende af Besvarelse inden 14 Dage, æskede de øvrige Medlemmer min særskilte Erklæring angaaende Bøgerne, og tilligemed denne indgav nu Forstanderskabet under 13de Dec. sin Betænkning: at Fru Müllertz's Fordring ikke burde være gjeldende. Efterat jeg imidlertid med de 3 af mine Medlærere havde gjenomsøet Skolebibliotheket, og derved nu kunde bedømme, hvorvidt de omtvistede Bøger kunde behøves, gjorde jeg, et uden Raadførelse med mine Colleger, et Udvalg af samme Bøger, og under 12te Marts d. A. indgav jeg mit Forslag om, hvilke af Bøgerne Bibliotheket formeentlig burde modtage. Ved Enden af

Juni kom Directionens Resolution, hvorved mit Forslag ubetinget blev approberet. Jeg foretog mig da, snarest mueligt, at affordre de Bøger, Fru Müllertz skulde have tilbage, fra dem, Skolen skulde beholde, hvorpaa jeg den 5te Juli afleverede til Adj. Bendz, som Fru Müllertz derom havde anmodet, de Bøger, hun skulde have igjen, hvilke Stykke for Stykke efter Fortegnelsens Orden bleve af ham modtagne og nedlagte i Kurve og strax efter af mig besørge de baarne til Fruen. Tillige fik Adj. Bendz Fortegnelsen paa alle de omtvistede Bøger og en af ham selv paa Stedet skreven Fortegnelse paa nogle, der savnedes af de Bøger, Fruen skulde have tilbage (herom siden); ligeledes tilbød jeg ham mit Forslag om hvilke Skolen ønskede, hvilket han dog meente unødvendigt og ikke modtog, men 18de s. M. tilstillede jeg Fru Müllertz samme med Begjæring om Dwittering for Bøgenes Aflevering.

De Bøger, jeg foreslog, og den Kongelige Direction approberede antagne, vare med deres Priser, i samme Orden, hvori de paa Regningen vare anførte, følgende:

a) af Rosings:

Treschows philosoph. Forsøg	„ 2 ^ſ „ 8 β
Jakobs Brev ved Stenersen	„ — 1 — „ —
Joh., Petr. u. Paul. als Christologen von Kleufer	} „ — „ — 4 —
d. Brief. an die Ebr. von Morus	
Dathe. Pentateuch. lat. vers.	„ — „ — 8 —
— Job., Proverb., Cant. cant.	„ — „ — 8 —
	„ 2 ^ſ 2 $m\frac{1}{2}$ 12 β
	5*

	af Rossings f. S.	..	2 r [§]	2 m ^½	12 β
Dathe.	libri hist. V. T.	..	—	—	8 —
—	Prophetæ min. V. T.	..	—	—	8 —
Proceedings of the Afric. association					
	(2 Vd.)	..	—	2 —	—
	The life of Wassington (5 Vd.)	..	1 —	3 —	2 —
	Letters of Iceland by Banks	..	—	1 —	—
			<hr/>		
			2 r [§]	3 m ^½	14 β

b) af Ditlevsens:

Estrups hist. Blandinger (nitid)	4 m ^½	—	—
Horatius	—	3 —	—
Molbechs Breve fra Everrig, 3 Dele,					
	(nitid)	..	1 —	—	—
Riegels's Fr. Aves Hist. (2 Vd.)	1 —	—	—
Tullins Digte (nitid)	—	3 —	—
Weesfels's Digte (nitid)	—	4 —	—
			<hr/>		
			4 r [§]	2 m ^½	— β

c) af Schmidts:

Linde. Jesu Strachs Bog	1 r [§]	—	—
Niemeyers bib. Charakteristik, 5 Vd.	1 —	—	—
Hess. Biblioth. der heil. Geschichte, 2Vd.	—	1 —	—
Vrammer. Det hellige Land	—	1 —	4 —
Rhode. Ueber allgemeine Bildung der					
	Hindus, 2 Vd.	—	3 — 12 —
	Foramanna Sögur, XI bindi	—	— 12 —
			<hr/>		
			2 r [§]	1 m ^½	8 β

	af Schmidts f. S.	2	2	1	m/	4	β
Moser.	Geschichte der Waldenser . . .	„	—	„	—	12	—
Pontoppidans	Danske Atlas, 7 Bd.	8	—	„	—	8	—
<p>U n m a r k n. Dette er et særdeles velconditioneret Exemplar. Skolen har allerede de 5 første Dele, men disse kunde sælges.</p>							
Walch.	Bibliotheca patristica	„	—	1	—	„	—
Nordens	gamle Digtekunst	„	—	1	—	„	—
						<hr/>	
						10	2
						2	m/
						4	β
						<hr/>	

d) af Bagges:

Guldbergs N. L., som kunde ønskes, savnes, som det synes; men der findes et Exemplar, som ikke er fundet nævnet i Bibl.-Katalogen.

e) af Flindts:

Zahn.	Christian den Ades Krigshist., 1ste og 2den Deel, 2 Bd.	1	2	2	m/	6	β
Abrahamson.	Om den indbyrd. Under- visn., 3 Bd.	„	—	2	—	10	—
Küttners	Reise, 4 Bd.	„	—	3	—	4	—
						<hr/>	
						2	2
						2	m/
						4	β
						<hr/>	

f) af Vst's:

Venturini.	Russlands u. Deutschlands Befreiungskrieg, 4 Bd.	„	—	3	—	4	—
Das	Weltall, 15 Bd., meg. vel condit.	1	—	2	—	„	—
						<hr/>	
						1	2
						5	m/
						4	β

	af Dst's f. G.	1 rP	5 m/2	4 β
O'Mean.	Napoleon in der Verbannung,			
2 Bd.	„	— 1 —	„ —
Kritik og Antikritik,	18 Bd.	„	— 3 —	„ —
Nyeste Rhøns Efterretn. om lærde Sager	1783—90.			
Rhøns lærde Efterretn.	1791—1810, 28 Bd.			
Dansk Litteraturlidende	1811—30, 20 Bd.,			
tilsammen 48 Bd.	1783—1830, vel con-			
dit. og for største Deel	vel indbundne	7	— 1 —	„ —
Anmærkn.	Noget heraf have			
	redes, men dette kunde			
	selges.			
Dst. Archiv f. Psychologie,	Hist. og			
Litter.,	68 Hæfter	„	— 4 —	„ —
<hr/>				
		10 rP	2 m/2	4 β
<hr/>				

g) af Rjærs:

Roussseau.	Om Selskabsforeningen	„	rP	1 m/2	„ β
Naturen,	betragtet efter				
	Vonnets Maade,				
3 Bd.	„	— 2 —	14 —	
Stoikernes	Tanker	„	—	„ —	14 —
Treschow's	Philosophiens Natur og Dele	„	—	„ —	8 —
Guldberg's	Plinii Lovtale	„	—	„ —	8 —
Bloch's	Navnfund. Grækeres Biogr.,				
2	Dele	„	— 1 —	„ —	
Rayns	Plante-Physiologie og Cartorph's				
Læreb.	i Naturlæren	„	—	„ —	12 —
<hr/>					
		1 rP	1 m/2	8 β	

	af Kjær's f. S.	1	1	m/2	8	β
Fleischer's Naturhist., 9 Dele i 19 Bd.,						
meg. vel. condit.	5	—	—	—	—	—
— Menneffets Hist., 4 Bd., ligel.	1	—	2	—	—	—
Hansen. Naturens Stueplads, 3 Bd.,	—	—	1	—	12	—
Don Carlos, oversf. af Munk	—	—	—	—	10	—
Zettlitz's Poesier	—	—	1	—	—	—
Trojernes Poesier	—	—	1	—	—	—
Krafts Mechanik, særbel. vel condit.	1	—	1	—	—	—
— Statik og Hydrodynam., ligel.						
Landbocommissionens Forhandl.	—	—	3	—	2	—
Danmarks, Norges og Hertugdømmer-						
nes Hist. af Gebhardi og Christiani,						
compl. og meg. vel condit., 6 Bd.,						
uden Salar.	2	—	4	—	—	—
NB. Et meget defect Ex. findes, som						
kunde sælges.						

12 r⁸ 4 m/2 „ β

h) af Horns:

Eusebii Kirchengeschichte, 2 Bd.)	—	—	1	m/2	8	β
Guldbergs Den aabenbar. Theol.)	—	—	—	—	—	—
— Det N. T.'s Tidsbestemm.)	—	—	1	—	—	—
— Det N. T. af Bastholm, 2 Dele)	—	—	—	—	—	—
Lexicon gr. lat. Scholgenii	—	—	—	—	10	—
Lexicon hebr. Simonis	—	—	1	—	—	—
Oratio pro M. Marcello, ed. O. Worm	—	—	1	—	2	—

„ r⁸ 5 m/2 4 β

	af Horns f. S.	„	2 ⁸	5	m/	4	β					
Xenophontis Cyropædia)					
M. Antoninus)					
Antonius Everegler, af Bastholm	}					
Ethica Aristotelis						
Hesiodus						
Plautus ved Guldberg, 4 Bd.						
Carve. Cicero v. d. Pflichten, 4 D. i						
2 Bd.						
Ovidii epist., Curtius						
Supplem. ad lexica hebr., 5 Bd.						
Livii hist. (Fol.) ed. Coel. Secund.						
Curio, 1555						
Septuaginta						
Geschichte der Insel Minorka, 2 B.)					
Anleit. zur Pflanzenkenntniß)					
Büchners Concordanz						
Weismanni lexicon						
Livius, 3 Bd., ed. Joh. Clericus						
							4	2 ⁸	1	m/	12	β

i) af Brøndsted's:

Schneiders griechisches Wörterb., 2 Bd.	..	2 ⁸	3	m/	..	β						
Nouveau dictionnaire de la langue française par Noël et Chapsal						
Herodotus, ed. Reizius)						
Hesiodus, fordansket af H. Th. Gerner)						
							1	2 ⁸	3	m/	8	β

	af Brøndsted's f. S.	1 r ^p	3 m ^l	8 β
Lexicon Herodoteum Schweighæuseri,				
2 Bd., kun hæftede		5	— 2	— " —
E. Sagen. Digte, oversatte af Lat. og				
Græsk.		"	— 1	— " —
Sylloge inscription. antqv., ed. Osann,				
6 Hæfter		1	— 5	— " —
Hug. Die Erfindung der Buchstaben-				
schrift.		"	— 3	— 8 —
Timm's Mont-Katalog, 3 Hæft.		"	— 3	— " —
Museum Münterianum, 3 Hæft.		"	— 4	— 8 —
Monradi nummi antiqui		"	— 1	— 4 —
Wurm. De rationib. ponder., nummor.				
etc. ap. Rom. et Gr.		"	— 5	— " —
Fenger. Om det nygræske Folk og Sprog		"	— 1	— " —
Walch's philolog. Bibliothek, 6 Bd.)		"	— 2	— " —
Amusemens philologiques, 3 Bd.)		"	— 2	— " —
Neptune et Thesée		"	— 1	— " —
Sanchuniathon. Urgegeschichte der Phœnicier)		"	— 4	— " —
Anniversaria de re Byzant. milit.)		"	— 4	— " —
Universal geography by M. Brun, 12)				
Bd, nitid,				
Sommerfeldt's Geogr. } 3 — 3 — " —				
Schmidt's bibl. Geogr. }				
Veiesens Geschichte der Römer, 3 Bd.		"	— 2	— " —
Die Bronzen von Sinis		"	— 3	— " —

j) af Piltien skjolds:

Archenholz. Minerva 1792-96, 1805-10, 1817, 13 fuldstænd. Aarg. i 52 vel cond. Bind, og endeel Hæfter af 1818-21, 36 Hæfter (3 næst. fuldst. Aarg., 1 og 4 Hæfter af den 14de)	7	2	m/	„	β
Fra. is Minerva 1826-39, fuldst., sær- del. vel condit., tildeels nitid, 14 Aarg. i 56 Bd.	7	1	—	—	—
Geschichte des deutsch. Volks von Euden, 12 meg. vel. condit. Bd.	9	1	—	—	—
Pölitiz. Jahrbücher der Geschichte und Staatskunst, 1828-34, 14 Bd., sær- del. vel condit.	6	1	—	—	—
Bloms Naturgeschichte der drei Reiche, 12 Bd., nitid, med 11 Hæft. Fortsætt. og 6 Hæfter Kobberne, en Mineral- Samling af 400 Nummere med For- tegnelse derover. Dette Værk fortsæt- tes endnu.	20	—	—	—	—
Dictionnaire raisonné des sciences et des arts. Livourne 1793, 17 Bd fuldst., med 4 Bd Supplem., fuldst., i Alt 21 Bd.	50	3	—	—	—
Recueil de planches sur les sciences et les arts. Livourne 1772, 12 Bd. Begge 33 vel condit. Bd. i Fol.					
Oeuvres completes de Voltaire, Gotha 1790, 71 vel condit. Bd., fuldst.	12	—	—	—	—
	112 2 m/ „ β				

af Villienstjelds f. S. 112 $\text{r}\text{§}$ 2 $m\text{y}$ „ β

Ciceronis disput. Tuscul.	„	—	„	—	10	—
Nadens lat. danske og dansk lat. Ordbog	2	—	„	—	„	—
Reichardi orbis antiqvus (minor)	2	—	2	—	„	—
	<hr/>		<hr/>		116	$\text{r}\text{§}$ 4 $m\text{y}$ 10 β

k) af Holms:

Holbergs Comoedier, 2det H.	„	$\text{r}\text{§}$ 3	$m\text{y}$ „	β
Livius	1	—	5	—
Naturhist. Tidsskrift, 4de Bds 3die H.	„	—	4	—
Bergsøes Statistif, 1ste H.	1	—	„	—
Videnskab. Selskabs Historie, 1ste Deel	1	—	2	—
Vorrings franske Ordbog, 7de og 8de H.	„	—	4	—
Madvig opuscula	2	—	„	—
Quarterly rewiew, Januar 1843	3	—	1	—
Dohrs Ledetraad	„	—	2	—
Grundtoigs Folkevifer, 2det H.	„	—	2	—
Naturhist. Tidsskrift, 4de Bds. 4de H.	„	—	4	—
2 Kaart af Müllers Atlas	„	—	„	—
For Litteratur og Kritik, 1ste H.	„	—	3	—
Journal for Litt., 1ste 2det og 3die H.	1	—	1	—
Quarterly rewiew, Marts 1843	3	—	1	—
Bergsøes Statistif, 2det H.	1	—	„	—
Holbergs Comoedie, 3die H.	„	—	3	—
Lindbergs Bibel-Oversætt., 6te og 7de H.	„	—	3	—
5 Kaart af Müllers Atlas	„	—	1	—
Forfatter-Lexicon, 4de H.	1	—	„	—
1 Kaart af Müllers Atlas	„	—	„	—
For Litt. og Kritik, 2det H.	„	—	3	—

21 $\text{r}\text{§}$ 4 $m\text{y}$ 4 β

af Holms f. S. 21 r^s 4 m^l 4 ß

Journal for Litt., 4de og 5te H.	„	— 5	— „	—
Orion, 2det H.	1	— „	— „	—
Analyse til Genesis	„	— 1	— 8	—
Journal for Litt., 6te H.	„	— 2	— 8	—
Dansk Ugeskrift. 1ste Halvaar 1843	2	— „	— „	—
Quarterly rewiw, Mai 1843	3	— 1	— „	—
Vorrings franske Ordbog, 9de H.	„	— 2	— 4	—
2 Ex. af Olsens Atlas, 1ste og 2det H.	2	— 4	— „	—
Mallings Store og gode Handlinger	1	— 1	— 8	—
Journal for Litt., II, 1	„	— 2	— 8	—
Naturhist. Tidsskrift, 4de Vds. 5te H.	„	— 4	— „	—
Journal for Litt., II, 2	„	— 2	— 8	—
For Litt. og Kritik, 3die H.	„	— 3	— „	—
Quarterly rewiw, Sept. 1843	3	— 1	— „	—
3 Ex. af Henrichsens lat. Stile, 1ste H.	3	— „	— „	—
3 Ex. af Sammes Opgaver til Overs.	2	— 1	— 8	—
Ingerslevs Geogr.	1	— 4	— 8	—
Bergsøes Statistik, 3die H.	1	— „	— „	—
Estrups Verdenshist.	2	— 5	— „	—
Forfatter-Lexicon, 5te H.	1	— „	— „	—
Journal for Litt., II, 4	„	— 2	— 8	—
Holbergs Comoedier, 4de H.	„	— 3	— „	—
Bergs græske Formlære	„	— 5	— 8	—
For Litter. og Kritik, 4de H.	„	— 3	— „	—
Journal for Litt., II, 5	„	— 2	— 8	—
Vorrings franske Ordbog, 10de H.	„	— 2	— 4	—
3 Ex. af Henrichsens lat Stile, 2det H.	3	— „	— „	—
Dansk Ugeskrift, 2det Halvaar	2	— „	— „	—

58 r^s 4 m^l 12 ß

Opsummering.

a) af Rosings Bøger for	2	2 ⁸	3	m%	14	β
b) af Ditlevsens	4	—	2	—	„	—
c) af Schmidts	10	—	4	—	8	—
d) af Vagges	„	—	„	—	„	—
e) af Glindts	2	—	2	—	4	—
f) af Ost's	10	—	2	—	4	—
g) af Kjær's	12	—	4	—	„	—
h) af Horn's	4	—	1	—	12	—
i) af Brøndsted's	17	—	2	—	12	—
j) af Ellienkjolds	116	—	4	—	10	—
k) af Holms	58	—	4	—	12	—
	<hr/>					
	240	2 ⁸	2	m%	12	β

Til denne efter mit Udvalg anførte Sum

kommer endnu Salær af a, c, e, g,

h, j, eller af alle udtagen b, f, i,

k, altsaa af 240 2⁸ 2 m% 12 β,

mindre 85 2⁸ 5 m% 12 β, d. e. af

154 2⁸ 3 m%, nemlig 8 β af 2⁸, altsaa

12 — 5 — 4 —

253 2⁸ 2 m% „ β

Hvorimod af Ditlevsen er given Ra-

bat, og eftersom han af 17 2⁸ 4 m%

8 β ifølge Regningen har givet 2 2⁸

2 m% 8 β Rab., maa der af 4 2⁸

2 m% 8 β gives i Rabat 3 m% 8 $\frac{3}{2} \frac{6}{1} \frac{6}{1} \beta$

„ — 3 — 8 $\frac{1}{2}$ —

Denne Rabat fradragen, bliver for Sko-

len at betale paa de udvalgte Bøger 252 2⁸ 4 m% 7 $\frac{1}{2}$ β

De omtvistede Boger vare vel i Foraaret 1844 efterseete af Aldj. Wendz og mig saaledes, at de i et Bærelse i Rectorboligen bleve opstablede i samme Orden, hvori de forekom i Regningerne, og atter gjennemgaaede saaledes, at Aldj. Wendz oplæste Titlerne, og jeg efteraae, om Bogerne fandtes; men, som jeg har anført, lod Fru Müllertz dem siden, undtagen dem fra Ellienfjolds Auction, lægge over i Skolebibliotheket, hvor der næsten ingen Plads var til dem, og da Fortegnelsen var indsendt, kunde jeg nu ikke see, om de alle vare der. Fra Redelighedens Side kunde der vist nok ingen Tvivl være om, at Bogerne baade i Rectorboligen og i Bibliotheket vare sikke; men da der paa hiint Sted vare ogsaa adskillige af Rectors Boger og fri Udgang for mange Mennesker, og Bogerne derfra bleve flyttede over i Skolebibliotheket og lagte paa Gulvet, hvor der hele Tiden, indtil Rectors Bog-Auction var holdt, idelig var Gjennemgang til Rectors Bogsamling i Bærelset indenfor, og de endelig atter, da Rectors Boger vare komne bort, bleve flyttede og ordentlig opstillede i Reoler, hvor hidtil Rectors havde staaet, kan man let forestille sig, at ved al den Flytning af Boger fra og til og imellem hverandre kunde det ikke være Undet, end at der maatte skee Forvirring og Blanding, og at derfor ved en nu foretagen ny Revision savnedes adskillige af de Boger, som Skolen havde Valg imellem. Ved Afleveringen af de Boger, Fru Müllertz skulde have tilbage, medgav jeg en Liste paa dem, der heraf savnedes, hvis Priss dog kun udgjorde faa \mathcal{R} . Fru Müllertz havde, som sagt, indgivet Regning paa 352 \mathcal{R} 1 $m\ell$; ved det

stete Udvalg blev nu denne Forbring nedbragt til 252 R 4 m 8 β , hvorved Bibliothekcassen fik en Forbring paa Fru Mülertz af 99 R 2 m 8 β . I Skolens Budget for 1845 var af Forstanderskabet gjort Regning paa samme Tilskud, som før, fra Skolecassen, men det blev nedsat fra 120 R til 72 R , og da endelig Decisionen faldt, at Fru Mülertz skulde godtgjøre Skolecassen de Boger, der af mig ikke vare antagne til Bibliotheket, blev det tillige resolveret, at i Betragtning af denne Indtægt skulde Bibliotheket for dette Aar intet Tilskud have af Skolecassen. Jeg har saaledes hidtil ikke havt Leilighed til at anskaffe nogen ny Bog eller engang at lade løse Blade hæfte eller Hæfter indbinde. Imidlertid er Bibliotheket dog siden Rector Mülertz's Død endnu forøget med følgende Boger:

a) fra den Kongelige Direction:

Reckers Verdenshistorie ved Riise, 9de Vds. 1ste—8de Hæfte, 10de Vds. 1ste—6te H., 11te Vds. 1ste—6te H. og 12te Vds. 1ste—4de H.

Overfigt over Vidensk. Selsk. Forhandl. 1842.

do. for 1843, do. 1844, 8 H., do. 1845 1—4 H.

Schouws og Eschrichts Ufbildninger af Dyr og Planter, 11te og 12te H.

Orion, Kvartalskr., 2det Vds. 1ste H.

Grønlævs Forfatter-Lexicon, 6te og 7de H.

Dansk Bibliographie for 1844, Nr. 15—17.

Bibliograph. Anzeigen, Nr. 152—155.

Allgem. litt. artist. Mon. Bericht., Nr. 8—10.

Difens Skole-Atlas, 4de H.

- Stephani thesaurus lingvæ græcæ vol. Vti fasc. 4t. et
5t. og vol. Viti fasc. 3t. et 4t.
- Stateregnskabet for 1842 og 1843.
- Budgettet for 1844 og 1845.
- Djort om det engelske Conjugations-System.
- Bjering hist. problematis cubi duplicandi.
- Scheels Indbydelsesfr. til Univ. Fest ved Kongens Fødselsdag og ved Reformationsfesten 1844.
- Wlochs Bidrag til Roskilde-Domscoles Hist.
- Den nye Matricul.
- Ferelæsning ved Univ. og i den polyt. Anstalt Sommer 1844, Vinter 1844-45 og Sommer 1845.
- Indices lect. f. St. og L.
- Selmers Kbhvns Universitets Aarbog for 1843.
- Mummes Ect. Knuds Kirke i Odense.
- Manfas Kaart over Jylland, Nr. 4 og 5.
- Molbechs Historisk Tidsskrift, 5te Bds 2det H.
- Bjering's Læreb. i Mechanik.
- Stilling's Den moderne Atheisme.
- Ussing. De nominib. vasor. gr. disput.
- Hagerup. De catechumenes eccl. Africanæ disput.
- Petursson. Comment. de jure eccl. in Island.
- Ørsted. De regionib. marin. disput.
- Allen. De reb. Christiani II disput.
- Weis. De tenotomia, talipedibus applicata, disput.
- Hassing. De syphilide cali hydriotico tractata disput.
- Erica. Om Ausamlinger af pus i Indvolde.
- Borgens Indbydelsesfr. t. Examen i Metropolitanst. 1844.
- Glemmers do. til do. i Frederiksb.-St. f. A.

- Elberlings Indbydelseskr. t. Gramen i Slagelse-Ef. f. A.
 Lembkes do. til do. i Vordingborg-Ef. f. A.
 Rosendahls do. til do. i Nykjøbing-Ef. f. A.
 Heinrichsens do. til do. i Odense-Ef. f. A.
 Jørgerslevs do. til do. i Rørding-Ef. f. A.
 Wendz's do. til do. i Horsens-Ef. f. A.
 Blaches do. til do. i Aarhus-Ef. f. A.
 Thortsens do. til do. i Randers-Ef. f. A.
 Taubers do. til do. i Halsborg-Ef. f. A.
 Wesenbergs do. til do. i Viborg-Ef. f. A.
 Ablers do. til do. i Ribe-Ef. f. A.
 Bohrs do. til do. i Rønne-Ef. f. A.
 Egilssyns do. til do. i Vestsjælland-Ef. f. A.
 Botesens do. til exam. art. ved Sorø-Academi f. A.
 Nielsens do. til Gram. i Realskolen i Aarhus f. A.
 W. Hammerichs do. til do. i Borgerbyrå-Ef. p. Ghrh. f. A.
 Bartholinus og Ettings Progr. ved Overtagelse af v.
 Westens Institut f. A.
 Brauneisers og Langbehns do. til Gram. i Haderslev-
 Ef. f. A.
 Dittmanns og Koffers do. til do. i Glensborg-Ef. f. A.
 Jungclaussens do. til do. i Slesvig-Ef. f. A.
 Schreiters do. til do. i Rendsborg-Ef. f. A.
 Dehns do. til do. i Meldorf-Ef. f. A.
 Horns do. til do. i Glückstadt-Ef. f. A.
 Eggerts's do. til do. i Altona-Ef. f. A.
 Trebes do. til do. i Plön-Ef. f. A.
 Luchts do. til do. i Kiel-Ef. f. A.
 Actstykker til Danmarks indre Forhold, 1ste Samling og
 2den Samlings 1ste H.
 Thomsen. Om Lord Byren.
 Charakterliste for exam. art. 1841.
 do. for exam. art. extraord. i Dec. f. A.

- b) efter Rector Mülertz's Subscription og Bestilling
hos Boghandler Holm:
Kroyers Naturhistorisk Tidsskr. 4de Vds. 6te S. og Ny
Række 1ste Vds. 1ste—2det S.
Quarterly review, London, Nr. 145 og 146.
Naturgeschichte der drei Reiche, 75te und 76te Lieferung.
Bergsøes Statistisk, 1ste Vds. 4de S., 2det Vds. 1ste og
2det S.
Vorrings franske Ordbog, 11te S.
Helweg For Litt. og Kritik, 2det Bd. og 3die Vds. 1ste
og 2det S.
Journal for Litt. og Kunst 1844, 6 Hæfter.
Dansk Ugeskrift af Schouw, 2den Række, 4de—6te Bd.
Vidensk. Selsk. Forhandl., 1844 Nr. 1—6 og Nr. 8 og
1845 Nr. 1—3.

c) fra den Gyldenbalske Boghandl. efter Rector
Mülertz's Bestilling, som formodes gjeldende:
Göttinger gelehrte Anzeigen f. 1844.

d) foræret af Adj. Wendz og Levinson:
Viborg-Stændertidende for 1844.

Deuden har Adj. Wendz foræret et lille Mahogany-
Skrin, hvori de i Programmet for 1844 indførte Breve
til Worm gemmes blandt Worms Gave til Bibliotheket.

Maaskee vil det tykkes mangen, endog fordomsfrt,
Mand, at i den lange Tid af 1½ Aar, siden jeg fik den
midlertidige Bestyrelse af dette og andre Skolens Anlig-
gender, kunde og burde der være udrettet meget Mere i
Bibliothek-Sagen. Jeg indrommer gjerne, at mange An-
dre have langt større Arbeidsdygtighed, end jeg, især til
dette Slags Arbeid, hvor ingen Distraction taales; men

i nidkjær Iver og ufortroden Glid for at faae Arbeidet ei alene endt, men saa omhyggelig og noiagtig udført, som det staaer i min Magt, tør jeg maale mig med hvem det skal være. Enhver, der selv har prøvet at bringe et forvirret Bibliothek i Orden, vil erkjende, at det er et moi-
sommeligt og vanskeligt Arbeid, og hvis der kjender de særegne Omstændigheder her, vil ikke miskjende mig, fordi jeg ikke i 1½ Aar har faaet heri udrettet Meer, end der et halvt Aarhundrede forhen er skeet. Havde vi indskrænket os til at ordne, classificere og forfatte Katalog over de Bøger, der findes i Bibliotheket, vilde vi uden tvivl allerede have leveret et i den Henseende tilfredsstillende Resultat; men jeg havde, hvad jeg ansaae for min Pligt, sat mig, foruden dette Foretagende, tillige den langt vanskeligere Opgave, at udfinde, hvilke Bøger der skulde findes i Bibliotheket, og hvorvidt de alle fandtes, efterat der ikke siden 1788 var skeet nogen fuldstændig og noiagtig Revision, og hverken Katalog eller Regnskab fortsat med saadan Tydelighed og Noiagtighed, eller Bibliothekets Bøger ved Mærke eller Skrift alle gjorde saa kjendelige, at denne Undersøgelse ved enhver Bog var muelig at bringe til Bished. Lægges hertil, at jeg foruden 29 ugentlige Skoletimer og endeel andre mig uvante, distraherende, tildeels fortrædelige Forretninger, som følge med Bestyrelsen, har havt locale og tilfældige Vanskeligheder og Ubehageligheder at kæmpe med, vil vist ingen Billigtænkende beklæde mig i min fremrykkede Alder og med min Sundhedstilstand, for Gfsterlæbenhed og Uvirkfomhed i denne eller andre Henseender. Arbeidet med Bibliotheket er ei alene ved sin egen Vanskelighed, men ogsaa ved flere tilfældige Ubehageliche-

der ofte faldet mig suurt, og jeg ventet mig endnu mange Brøderier deraf, saa at jeg maa tilstaae, at, skjøndt jeg erkjender det for min Pligt at underkaste mig alt dette, vilde jeg dog yderst nedig have foreslaaende, hvad der er overstaet.

VIII. Flensborgs Legats Beholdning af Bøger.

Jeg har allerede sagt, at disse Bøger vare blandede mellem Skolens. Ved at gennemgaae Skolebibliotheket fandtes nu adskillige, hvori der stod skrevet „Flensborgs Legat“. Forsaavidt dette var skrevet af Rector selv, og Bogen ikke henhørte til de omtvistede Bøger, kunde der ingen Tvivl være om, at de maatte tilhøre Flensborgs Legat; men ved at gennemgaae Regnskabet for Flensborgs Legat fandtes, at der skulde være mange flere, og af de Bøger, som vi ikke havde fundet nævnedes i Bibliotheks-Protocollen, men derimod i Flensborgs Legats Protocol, fandt vi ikke saa, hvilke vi troede at kunne tilhøre Flensborgs Legat, uagtet der ei alene ikke var skrevet i dem, at de tilhørte dette, men endog i adskillige, at de tilhørte Skolebibliotheket. Foruden udlaante (hvoraf Antallet hverken af disse eller Bibliothekets endnu kan opgives med nogen Nøiagtighed og Sikkerhed) foresaandtes saaledes af hvert Slags følgende:

a) de, hvori stod skrevet „Flensborgs Legat“:

Latinsk dansk Vericon af Baden, Det Oplag.

Madvigs latinste Sprog lære.

M. T. Cicronis Cato major et Lælius, ed. Madvig, 3 Gr.

Ejusd. Cato maj. et paradoxa, ed. Billerbeck.

- C. Sallustii Catilina et Jugurtha, ed. Boiesen.
 Riemers griechisches Wörterbuch, 4te Aufl., 2 Bde.
 Riz's kleines griechisches Wörterbuch, 2te Aufl.
 Tittmanni Nov. Test. græce, stereot. Tauchn.
 Reineccii do., 2 Gr.
 Lindbergs Analyse af de første Capitl. af Genesis.
 Borring études litt., 2det Dpl., 2 Gr.
 Rahbeck's Lærebog i den danske Stil, 4de Dpl., 3 Gr.
 Grundtrækkene af den rene Geographie.
 Rosfods fragm. Historie, 7de Dpl.
 Langes Materialier til at indøve den græske Formlære, 2det Dpl.
 Ingerslevs Geographie for Begyndere, 2det Dpl.
 Funks Naturhistorie ved Kielsen, 5te Dpl., 3 Gr.
 Det Nye Test. paa Dansk, 1841, 3 Gr.
 Analysis Geneseos.
 Den saakaldte Valles Lærebog.
 Schul-Atlas, verkleinert nach Stieler's Hand-Atlas, Gotha 1838.
 Aruz Atlas der alten Welt, 2t. Aufl.

b) uden Angivelse af Eieren:

- Vadens danske Gram., 4de Udg.
 Horatii opera (bibl. script. lat. class. tom. II).
 Dorphs latinske Grammatik, 2den Udg., 3 Gr.
 Ciceronis Cato maj. et paradoxa, ed. Bellerbeck, 2te Aufl.
 Rahbeck's Lærebog i d. danske Stil, 4de Udg.
 Meyers rom. Oldsager.
 Scharlings Historiens vigtigste Begivenh., 2 Gr. af 2det H.
 Funks Naturhist. ved Kielsen, 3die Udg.
 Mollers Danmarks Hist., 1ste Deel indb., de øvrige 2
 Dele i Hæfter, 3 Gr.
 Ledetraad til nordisk Oldkyndighed af N. O. Ess., 11 Gr.
 Bjørnulf's Drape ved Grundtvig, 6 Gr.

Ingemanns Valdemar den Store og hans Mænd, i raa Mat.
 Om den liberale Presse, 9 Gr.
 Viser og Sange for danske Samfund, 4 Hæfter.
 Mindefang over Frederik den 6te, 13 Gr.
 Vise om Niels Ebbesen, 12 Gr.
 Sange til Skolebrug, 28 Gr.
 Homeri Ilias ex. recens. Clarkii ed. Niemeier, 1ste Halvd.
 Ciceronis de off. libri et Brutus, ed. Monrad, 2 Gr.
 Rau's Udg. af Genesis.
 2 Nov. Test. græce, uden Værdie.

c) nogle, hvori staaer, at de tilhøre Skolebibliotheket:
 Meyers Lærebog i de rom. Oldsager, 13 Gr.
 Juvenals udvalgte Satirer ved D. Worm, 2 Gr.
 Lindbergs ebr. Vericon, 4 Gr.
 Flors danske Læseb., 2det Dpl., 5 Gr.

Hvad Penge-Beholdning der endnu iaar er til An-
 skaffelse af Præmie-Voger, er forhen viist.

Hermed slutter jeg disse Skole-Efterretninger, som
 maaskee ville bære Spor af de ufordeelagtige Omstændig-
 heder, hvorunder de ere bleve affattede, blandt hvilke min
 næsten uafbrudte Uvælselighed og mit som oftest nedtrykte
 Sind vel hos dem, der domme billig, maa undskyldes Ufuldkom-
 menhederne deri, som Ingen meer, end jeg selv, erkender.
 Ogsaa maa jeg bede mig fritjendt for den Hensigt at stille
 Rector Müllertz's Embedsforelse i et slet Lys eller fornærme
 hans Efterladte. Alt, hvad der kunde have Udseende heraf,
 har kun Omstændighederne nedt mig til; jeg finder endog,
 Meget af hvad jeg har været nedt til at paatale, i mange
 Henseender, og meest ved Rector Müllertz's lange Sygeleie
 og beklagelige Lidelser saars undskyldeligt, og mindes ham
 ikke uden Bemod.

Til den nu forestaaende

offentlige Examen

indbydes

herved

Alle, som Skolens Vel og det lærde
Underviisningsvæsens Fremme lig-
ger paa Hjerte.

J Haab om, at ikke Faa ville ved denne Lei-
lighed bæere Skolen med deres Nærværrelse, til vel-
villig at overvære den mundtlige Prøve,
tillader jeg mig at henvise til efterfølgende

Examens-Plan.

a) skriftlig Prøve.

Torsdagen den 11te Sept.

Formidd. Kl. 9—12. Hele Skolen lat. Stil.

Eftermidd. Kl. 2—5. ——— Oversættelse fra Latin.

Fretdagen den 12te Sept.

Formidd. Kl. 9—12. IV. historisk Udarbeidelse. De andre
Cl. dansk Udarb. og Rettskrivn.

Eftermidd. Kl. 2—5. IV. Religions Udarb. De andre
Cl. Skjenkskrift.

b) mundtlig Prøve. *)

Lørdagen den 13de Sept.

Formidd. Kl. 9—12 examineres Kandidaten B. Bernth.

Fagenes Orden bliver: Latin, Græsk, Gbraisk, Geo-
metric, Arithmetik, Tydsk, Fransk, Religion og N.
Lest., Historie, Geographie.

Mandagen den 15de Sept.

i 4de Classes Børelse. | i 3die Classes Børelse.

Formidd.

Kl. 9—12.	III. Latin.		Kl. 9—10 $\frac{1}{4}$.	IV. Gbraisk.
			— 10 $\frac{1}{4}$ —12.	IV. Historie.

Eftermidd.

Kl. 3—4 $\frac{1}{2}$.	II. Græsk.		Kl. 3—4 $\frac{1}{2}$.	III. Gbraisk.
— 4 $\frac{1}{2}$ —6.	III. Geom.		— 4 $\frac{1}{2}$ —6.	II. Historie.

Tirsdagen den 16de Sept.

Formidd.

Kl. 9—11 $\frac{1}{2}$.	IV. Latin.		Kl. 9—11.	III. Historie.
— 11 $\frac{1}{2}$ —12.	I. Tydsk.		— 11—12.	II. Geogr.

*) Efterat allerede Examens-Planen var sat, blev jeg ved den ene
Candidats pludselige Udmeldelse og den andens Ønske om
at blive færdig om Lørdagen, isædetsfor Tirsdag-Formid-
dag, sat i den Nødvendighed at omgjøre Planen og efter For-
langende begynde den mundtlige Examen Lørdag isædetsfor
den følgende Mandag.

i 4de Classens Bærelse. | i 3die Classens Bærelse.

Eftermidd.

Kl. 3—5. II. Latin. | Kl. 3—4½. IV. Geogr.
— 5—6. I. Latin. | — 4½—6. III. Geogr.

Onsdagen den 17de Sept.

Formidd.

Kl. 9—11. IV. Græsk. | Kl. 9—10½. III. Arithm.
— 11—12. I. Dansk. | — 10½—12. II. Arithm.

Eftermidd.

Kl. 3—4½. II. Tydsk. | Kl. 3—4½. IV. Fransk.
— 4½—6. III. Dansk. | — 4½—5½. II. Fransk.
— 5½—6. I. Fransk.

Freddagen den 19de Sept.

Formidd.

Kl. 9—11½. III. Græsk. | Kl. 9—10½. IV. Relig. og N. L.
— 10½—11½. II. Relig.
— 11½—12. I. Relig.

Eftermidd.

Kl. 3—4½. IV. Geom. | Kl. 3—4. II. Naturhist.
— 4½—6. III. Tydsk. | — 4—4¾. I. Historie.
— 4¾—6. IV. Arithm.

Lørdagen den 20de Sept.

Formidd.

Kl. 9—10½. IV. Tydsk. | Kl. 9—10½. III. Fransk.
— 10½—12. II. Dansk. | — 10½—12. III. Relig.

Eftermidd.

Kl. 3—4½. Hele Skolen Sang-Prøve.
— 4½—6 foretages paa sit Sted Gymnastik-Prøve.

Mandagen den 22de Sept.

Formidd.

Kl. 9—9½. I. Geogr. |
— 9½—10. I. Naturhist. | "
— 10—10½. I. Arithm. | "

Eftermidd.

Kl. 3—6 prøves de indmeldte nye Disciple.

Onsdagen den 1ste Oct.

Kl. 9—10½ fæer Opflytningen.
— 2 begynder igjen Underviisningen i det nye Skoleaar.

